

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ
УНИВЕРСИТЕТИ**

**ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР ТАЪЛИМИ
ТИЗИМИДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР**

ЎҚИТИШНИНГ ЛОЙИХАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯСИ ТЎПЛАМИ

ТОШКЕНТ - 2013

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИ ТИЗИМИДА
ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР

ЎҚИТИШНИНГ ЛОЙИҲАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯСИ ТЎПЛАМИ

ТОШКЕНТ - 2013

Тузувчилар: Ганиева М.А., Файзуллаева Д.М. Ўқитишнинг лойиҳавий технологияси тўплами. Методик қўлланма / Серия “Ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида инновацион технологиялар”. – Т.: ТДИУ, 2013. – 83 бет.

ТДИУ Илмий Кенгашининг 30 август 2013 йил 1-сон қарори билан нашрга тавсия этилди.

Ғоя муаллифи: иқтисод фанлари доктори, профессор Б.Ю.Ходиев

Тақризчилар:

ТДИУ академик лицей ва касб-хунар коллежлари билан ишлаш бўйича проректор, иқтисод фанлари номзоди, доцент И. Ахмедов.

ТДИУ “Иқтисодий педагогика” кафедраси мудирини, педагогика фанлари докторини, доцент М.К. Ҳақимова.

Ушбу нашр ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларидаги ўқитишнинг лойиҳавий технологияси бўйича методик қўлланмадир. Қўлланмада ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларидаги ўқитишнинг лойиҳавий технологиясидан намуналар келтирилган.

Қўлланма ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари ўқитувчилари ҳамда педагог кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш тизими тингловчилари учун мўлжалланган.

МУНДАРИЖА

ЎЗ БОШИ.....	5
1-ҚИСМ. ЎҚУВ ЛОЙИХАСИГА КИРИШ.....	6
1. Ўқув лойиҳа: умумий тушунча.....	7
2. Лойиҳа тури ва унинг асосий белгилари.....	8
3. Лойиҳавий таълимга асосланган ўқув машғулотининг технологик эҳтимоли.....	9
4. Лойиҳали ўқитишнинг универсал технологик харитаси.....	11
5. Лойиҳали ўқитишнинг универсал баҳолаш мезони ва кўрсаткичлари.....	
2-ҚИСМ. ТРЕНИНГ ИШТИРОҚЧИЛАРИ ТОМОНИДАН ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ЎҚИТИШНИНГ ЛОЙИХАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ.....	16
1. “Биология” фанидан ўқув лойиҳа: “Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология фан ютуқлари. Биотехнология селекцияси”.	
<i>Миробхўжаева Х., Ўзбекистон давлат консерваторияси ҳузуридаги ўқитишнинг қўлланма китоби.....</i>	17
2. “O‘zbekiston davlati va huquqi tarixi” fanidan o‘quv loyiha topshirig‘i: “Amir Temur davlatida boshqaruv tizimi”.	
<i>Zorajayeva D., Termiz iqtisodiyot kolleji.....</i>	30
3. “Органик кимё” фанидан ўқув лойиҳа топшириғи: “Углероддорларнинг табiiй манбалари”.	
<i>Маттиязаров Х.П., Хоразм вилояти.....</i>	34
2.4. “Bolalarda hamshiralik parvarishi” fanidan o‘quv loyiha: “Ovqat hazm qilish organ kasalliklari”.	
<i>Ulashev A., Ishtixon tibbiyot kolleji.....</i>	38
2.5. “Инглиз тили” фанидан ўқув лойиҳа топшириғи: “Буюк Британия халқининг маданияти”.	
<i>Абдулқосимова О.О., Тошкент молия ва иқтисодиёт коллежи.....</i>	42
2.6. “Soliq tizimi” fanidan o‘quv loyiha topshirig‘i: “Jismoniy shaxslardan	

olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish".	
<i>To'rayeva M., Toshkent iqtisodiyot kolleji.....</i>	46
2.7.“Tovarshunoslik” fanidan o'quv loyiha topshirig'i: “Baliq va baliq mahsulotlarini avfzalliklari”.	
<i>Turabekov K.H., Yakkasaroy mayishiy xizmat korsatish kasb-xunar kollej.....</i>	51
2.8.“Информатика ва ахборот технологиялари” фанидан ўқув лойиҳа топшириғи: “Офис дастурларидан фойдаланиб касбий фаолиятга оид амалий масалаларни ечиш”.	
<i>Сиддиқова С.Ғ., Бухоро нефт ва газ саноати касб-хунар коллежи.....</i>	45
2.9. «Мактабгача таълим психологияси» фанидан ўқув лойиҳа топшириғи:“Касбим - фахрим”.	
<i>Қодирова Н.О., Қўқон енгил саноат ва педагогика касб-хунар коллежи.....</i>	59
2.10. “Рус тили ва адабиёти” фанидан ўқув лойиҳа топшириғи: “В гостях у обезьянки Манки”.	
<i>Ахмедова Ф., Урганч политехника ва компьютер технологиялари касб-хунар коллежи.....</i>	54
2.11. Информатика ва ахборот технологиялари фанидан ўқув лойиҳа топшириғи: “Гуруҳ сайтини яратиш”.	
<i>Бақиева З.Р., ТТУМ қoшидағи қoнидағи 2-сонли академик лицей.....</i>	66
2.12.“Шахс ва жамият” фанидан ўқув лойиҳа топшириғи:“Инсон ва жамиятнинг маънавий ҳаёти”.	
<i>Мустафаева М., Қосон иқтисодиёт ва педагогика коллежи, и.ф.и.....</i>	70
2.13.“Bank ishi” fanidan o'quv loyiha topshirig'i:“Bank – mijoz uchun”.	
<i>Babajanova D., Urganch ijtimoiy iqtisodiyot kasb-hunar koleji.....</i>	75
2.14. Мураббийлик соати учун ўқув лойиҳа топшириғи:“Хива – шарқ гавҳари”.	
<i>Шарипов Ғ.С., Қўнқўнпир қишлоқ хўжалик касб-хунар коллежи.....</i>	79

СЎЗ БОШИ

Бутун мамлакатимизда баркамол авлодни тарбиялаш, ўсиб келаётган фарзандларимизга замонавий технологиялардан фойдаланган ҳолда, таълим бериш борасида ижобий натижаларга эришиб келмоқда.

Истиқлол йилларида Президентимиз Ислоом Каримов ташаббуси билан мамлакатимиз таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар ўзининг ёрқин самараларини берди. Шу билан бирга, эртанги кунимизни янада юксалтиришга мустаҳкам замин яратиш, биз бошлаган буюк ишларни давом эттиришга қурби-қудрати етарлиган, ҳеч кимдан кам бўлмасдан ҳаётга кириб келаётган етук ва баркамол, мустақил фикрлайдиган янги авлодни камол тоғтириш, бугун эркин фикрлайдиган, онгли яшайдиган, сиёсий, ҳуқуқий ва маънавий савияси тобора ўсиб бораётган, ўз келажагини, ким учун ва нима учун меҳнат қилаётганини ўзига аниқ тасаввур этаётган баркамол авлодни тарбиялашни лавр тақозо этади.

Таълим жараёнларини замонавийлаштириш жаҳон талабларига мос мутахассисларни тайёрлаш, таълим бериш жараёнида таълим олувчини ўз ортидан эргаштира олиш учун ўқитувчига қандай ёрдам бериш керак?

Бу борали Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 28 майдаги *“Малакали педагог кадрлар тайёрлаш ҳамда ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларини шундай кадрлар билан таъминлаш тизimini янада такомиллаштиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида”*ги ПҚ-1761-сон қарори қабул қилиндики, унда академик лицейлар ва касб-хунар коллежлари педагог кадрларини замонавий ахборот-коммуникация воситаларини қўллаш асосида илгор педагогик технологияларни эгаллашлари учун тегишли шароитлар яратиш, уларда интерфаол таълим услубларини ўқув жараёнига жорий этиш бўйича тўпланган илгор тажрибаларини оммалаштиришни таъминлаш мақсадида *“Ўрта махсус, касб-хунар таълим муассаслари педагог кадрлари учун таълим жараёнига илгор педагогик ва ахборот коммуникация технологияларини жорий этиш”* мавзусида 2012 йил октябрь-декабрь ва 2013 йил июль-август ойларидан семинар-тренинглар ташкил этилди.

Тўпландаги ўқитишнинг лойиҳавий технологиялари мукамалликдан йироқдир, чунки ўқитувчилар ўқитишнинг лойиҳавий технологияларини яратиш бўйича илк қадам ташладилар.

Китоб икки қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисм ўқитишнинг лойиҳавий технологияси ҳақида умумий тушунчаларни ўз ичига олса, иккинчи қисм эса тренинг иштирокчилари томонидан ишлаб чиқилган ўқув машгулотларида ўқитишнинг лойиҳавий технология ва топшириқлари тақдим этилган.

Ушбу тўпланда семинар тренинглар натижаси сифатида, замонавий ўқитиш воситаларининг ўқитишнинг лойиҳавий технологияларидан энг яхши ишланмалар тақдим этилди. Мазкур қўлланма лойиҳавий ўқитиш тажрибасини амалий жиҳатдан ўзлаштиришни мақсад қилганлар учун асосий методик қўрсатма ҳисобланади.

I-ҚИСМ. ЎҚУВ ЛОЙИХАСИГА КИРИШ

1.1. Ўқув лойиҳа: умумий тушунча.

1.2. Лойиҳа тури ва унинг асосий белгилари.

1.3. Лойиҳавий таълимга асосланган ўқув
машғулотининг технологик чизмаси.

1.4. Лойиҳали ўқитишнинг универсал технологик
харитаси.

1.1.Ўқув лойиҳа: умумий тушунча

Мутахассислик бўйича ишларни бажариш учун ўзлаштирилган зарур билимлар, ўқув ва кўникмалар ҳамда касбий ҳамжамиятлар доирасига мослашни ва самарали фаолият юритиш учун зарур универсал - таянч лаёқат, маданиятлар ва тармоқлараро билим, ўқув ва қобилиятлар замонавий таълимнинг натижаси бўлиши лозимлиги жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинган. Мувофиқ тарзда бу вазифаларни ҳал этишни таъминловчи педагогик технологияларни ишлаб чиқиш ва қўллаш долзарб аҳамиятга эга бўлмоқда. Айван, лойиҳавий таълим технологияси шулар жумласига киради.

Бугунги давр талабларидан келиб чиққан ҳолда лойиҳавий таълим кўйидаги таълим муаммоларини ҳал этишга ёрдам беради:

- таълимни реал ҳаёт билан амалий боғлайди;
- назарий маълумотларни амалий фаолият билан боғлаб, ўқувчиларни муستакил ишлашга жалб этади;
- касбий ва таянч лаёқатларини шакллантиради ва ривожлантиради.

Лойиҳа (project) – тушунчаси кенгрок ифодаланиб, маълум натижа (лоийҳанинг бекиёс маҳсули)га эга мақсадли фаолиятни ташкил этиш учун бирор-бир танкилий шаклни белгилаш учун фойдаланилади

“Ўқув лойиҳаси” тушунчаси

- муайян истеъмолчиға мўлжалланган, муаммоларни излаш, тадқиқ қилиш ва ечиш, натижани ноёб (моддий ёки интеллеқтуал) маҳсулот кўринишида расмийлаштиришға қаратилган. талабларнинг мустакил ўқув фаолиятини ташкил қилиш усули;
- назарий билимлар орқали амалий вазифаларни ечишға қаратилган ўқув восита ва қуроллари;
- ривожлантирувчи, таълим ва тарбия ҳамда билимларни кенгайтириш, чуқурлаштириш ва малақаларни шакллантиришға қаратилган дидактик восита.

Ўқитишнинг лойиҳавий технологияси – лойиҳалаштириш, режалаштириш ва амалға ошириш жараёни, ўқитувчининг юқори малақаға эғалиги кўрсаткичидир. Шунинг учун ҳам бу технология XXI аср технологияси ҳисобланади

Таълимда лойиҳалаштириш ўқитувчи томонидан ўқувчининг муаммони излаш, уни ҳал этиш бўйича фаолиятни режалаштириш ва ташкил этишдан то интеллеқтуал ёки оддий маҳсулотни оммавий баҳолаш учун уни ҳал этиш усулини тақдим этишгача мустакил ҳаракат қилишнинг таъминловчи маҳсул (лаборатория шароитларида) ташкил этилган мақсадли ўқув фаолиятидир.

1.2. Лойиҳа тури ва унинг асосий белгилари

Лойиҳанинг асосий белгилари	Лойиҳа тури
<i>Фан жиҳатидан мазмунли соҳа</i>	
Бир фан доирасида, баъзан бошқа фандан билимларни жалб этиш орқали	Ягона лойиҳа
Бир неча билимлар соҳасига тааллуқли бўлган	Фанлараро
<i>Лойиҳа миқёси</i>	
Лойиҳанинг ҳажми	Кичик, ўрта, йирик
Иштирокчилар сони	Якка, гуруҳ бўлиб
<i>Амалга ошириш даврининг изчиллиги</i>	
1-2 ҳафта давомида ишлаб чиқилади	Қисқа муддатли
Бир ой давомида ишлаб чиқилади	Ўрта муддатли
Бир ойдан кўпроқ вақтда ишлаб чиқилади	Узоқ муддатли
<i>Ўқув режасига киритилганлиги</i>	
Лойиҳа устида аудиториядан ташқари мустақил ишлаш фани ўрганиш якунида, унинг натижалари тақдими ва баҳоланиши – якуний семинар/амалий, лаборатория машғулотларида режалаштирилади. Якуний назорат доирасида баҳоланиши мумкин	Якуний
Ўқув курсидан таълим бериш мазмунининг бир қисми аудиториядан ташқари лойиҳавий мустақил ишга ажратилади (дарс мавзуси, бўлим). Натижалар мазкур ўқиш даврига режалаштирилган семинар/амалий/лаборатория машғулотларида тақдим этилади	Оралик
Аудиториядан ташқари мустақил фаолият доирасида ҳажми бўйича катта ўқув бўлими ёки бутун курс давомида бажариш режалаштирилади. Оралик натижалар семинар/амалий/лаборатория машғулотларида тақдим этилади ва баҳоланади	Очик (бевосита)

1.3. Лойиҳавий таълимга асосланган ўқув машғулотининг технологик чизмаси

1-тайёргарлик босқичи: аудитория иши

Таълим берувчи

Таълим олувчи

1. Ўқув лойиҳага қўйилган талаблар:

- муаммоли вазият баён қилинади (Лойиҳага киришга қаранг);
- асосий муаммо ва лойиҳавий фаолиятнинг мақсади жамоавий тарзда шакллантирилади. Унинг натижаси ва маҳсулоти аниқланади

2. Лойиҳавий топшириқлар тарқатилади. Индивидуал тарзда ўқув топшириқлар ўрганилади

3. 5 ва 6 кишидан иборат лойиҳавий кичик гуруҳлар ташкил этилади

4. Уларга йўриқнома берилади:

- гуруҳларда ишлаш қоидаси билан таништирилади;
- ўқув лойиҳасининг алгоритм кетма-кетликда бажариш бўйича қайтар алоқа ташкил этилади (2-3 гуруҳларда);
- иш натижаларининг тузилмасига эътибор қаратилади

1. Гуруҳларга бирлашилади. Мавзунини танлаш ҳақида умумий қарорни муҳокама этилади ва қабул қилинади

2. Лойиҳа топшириғи билан танишилади

3. Лойиҳа устида ишлаш шаклини танлашади

4. Лойиҳа фаолиятини гуруҳлардаги ишни ташкил этилади: лойиҳани бажариш йўналишлари ва босқичларини белгилашади, гуруҳ аъзолари ўртасидаги функцияларни тақсимлашади, ҳамкорлик шакллари белгилашади, лойиҳа вазифаларини бажариш, унинг натижаларини ифodalаш ва тақдимот усуллари ва воситаларини танлашади. Лойиҳа ишларининг ишчи режасини вазифалар, уларни бажариш муддатлари, тайёр маҳсулот турини ва масъулларни кўрсатиб тузилади

2-изро босқичи: аудиториядан ташқари иши

5. Маслаҳат беради, гуруҳлар ишини мувофиқлаштиради, улар фаолиятини рағбатлантиради, кузатади, ахборот манбаларини излашда ёрдам беради, ўзи ахборот манбаи бўлади, лойиҳа ишлари мониторинги ва назоратини амалга оширади

5. Индивидуал вазифаларга биноан ишларни бажаришади. Фаол ва мустақил ишлашади, ҳар қим ўз вазифасига мувофиқ ва биргаликда:

- турли манбалардан ахборот йиғишади, таҳлил этишади ва умумлаштиришади;
- тадқиқотлар ўтказишади, ҳисоб-китобларни бажаришади;
- заруратга қараб маслаҳатлашишади;
- оралиқ натижаларни муҳокама қилишади;
- ҳамма олинган натижаларнинг умумий йиғилиши ва муҳокамасини ўтказишади;
- лойиҳа маҳсулотини ифдалашади;
- ҳисобот тузишади;
- лойиҳадаги ютуқларнинг ўзини-ўзи баҳолаш анкеталарини тўлдиришади;
- лойиҳа иши натижалари тақдимотини расмийлаштиришади

3-яқунловчи босқичи: аудитория иши

6. Лойиҳавий таълимнинг гуруҳдаги иши ташкил этилади

7. Тақдимотларнинг бошланиши қурра ташлаш орқали кетма-кет эълон қилинади

7. Гуруҳлар ўз иши натижалари ҳақида маъруза қилади ва уларни белгиланган шаклда тақдим этади.

8. Ишни яқунлаш. Гуруҳларнинг ўзаро баҳоси.

1.4.. Лойиҳали ўқитишнинг универсал технологик харитаси

Таълим шакли. Иш босқичи	Фаолият	
	ўқитувчи	ўқувчи
<i>Биринчи ўқув машғулоти: тайёргарлик босқичи</i>		
1. Ўқув машғулотига кириш	Машғулот мавзуси ва мақсадини айтади, ўқувчиларга қўйиладиган ўқув натижалар маълум қилади; ўқув машғулотидаги иш тартиби ва хусусиятлари, ўқув натижаларини баҳолаш кўрсаткичлари ва мезонлари билан таништиради	
2. Асосий босқич	<p>Лойиҳа фаолияти мазмуни ва унинг бўлиғи мутахассиснинг асосий вазифаларини шакллантиришга таъсири билан таништиради. Ўқувчиларнинг лойиҳа мавзуси бўйича билимларини долзарблаштиради: блиц-сўровнома ўтказиладиган ёки савол-жавобли шаклни қўллаб берилади. Мавзуларни тақдир қилади, лойиҳалар мазмуни ҳақида хикоя қилади, улар доираларини ифода қилади, ишлар турларини айтади, уларнинг натижаларини маълум қилади. Гуруҳларга бириктириш ва лойиҳа мавзусини танлашни тақдир қилади</p> <p>Сўхбат орқали муаммони ўртага қўяди: муаммони вазиятни баён қилади ва ўқувчиларни зиддиятларни аниқлаш ҳамда уларни ҳал қилиш зарурлигини билишга, муаммони ва лойиҳа мавзусини ифода қилишга ундайдиган саволлар қўяди. Ўқувчиларнинг лойиҳа мақсади ва унинг вазифаларини ифода қилиш бўйича мунозара ёки фикрий ҳужум уюштиради. Унинг қўйиладиган натижаси – мақсулот ва унинг тахминий фойдаланувчиларини ифода қилади. Баҳолаш мезонлари билан таништиради.</p>	<p>Гуруҳларга бириктирилади.</p> <p>Мавзунини танлаш ҳақида умумий қарорни муҳокама этилади ва қабул қилинади</p> <p>Саволларга жавоб берилади; зиддиятни аниқлашади, уларни ҳал қилиш зарурлигини билишади; муаммони ва лойиҳа мавзусини ифода қилишади</p> <p>Лойиҳа мақсади ва унинг вазифаларини ифода қилишади.</p>

3. Якунловчи баҳолаш босқичи	Лойиха топшириги устидаги ишнинг асосий натижаларини белгилаш ва лойиха фаолиятини режалаштириш бўйича хулоса чиқаради. Ўқувчилар эътиборини лойиха ишлари мазмунига ва лойиханинг ижро босқичида уларни бажариш графигига қаратади. Саволларга жавоб беради	Саволлар беришади
<i>Аудиториядан ташиқари иши: ижро босқичи</i>		
<p>1. Лойиханинг бажарилиши.</p> <p>2. Натижаларнинг ифодаланиши.</p> <p>3. Ҳисобот тузилиши.</p> <p>4. Такдимот тайёрланиши</p>	<p>Маслаҳат беради, гуруҳлар ишнини мувофиқлаштиради, улар фаолиятини рағбатлантиради, кузатади, ахборот манбаларини излашда ёрдам беради, ўзи ахборот манбаи бўлади, лойиха ишлари мониторинги ва назоратини амалга оширади</p>	<p>Индивидуал вазифаларга биноан ишларни бажаришади. Фаол ва мустақил ишлашади, ҳар ким ўз вазифасига мувофиқ ва биргаликда:</p> <ul style="list-style-type: none"> - турли манбалардан ахборот йиғишади, таҳлил этишади ва умумлаштиришади; - тадқиқотлар ўтказишади, ҳисоб-китобларни бажаришади; - заруратга қараб маслаҳатлашишади; - оралик натижаларни муҳокама қилишади; <p>Ҳамма олинган натижаларнинг умумий йиғилиши ва муҳокамасини ўтказишади. Лойиха маҳсулотини ифодалашади. Ҳисобот тузишади. Лойихадаги ютуқларнинг ўзини-ўзи баҳолаш анкеталарини тўлдиришади. Лойиха иши натижалари такдимотини</p>

<p>Лойиҳа топширигини кўяди. Ўқувчиларнинг унинг билан танишиши ва тушунишини уюштиради. Ахборот манбалари, уни йиғиш ва таҳлил этиш усулларини тавсия қилади. Лойиҳа фаолияти натижалари ва умуман жараёнини баҳолаш русумлари ва мезонлари билан таништиради</p>	<p>Лойиҳа топшириги билан танишишади.</p> <p>Саволлар беришади</p>
<p>Ўқувчиларнинг лойиҳа устида ишлаш шаклини танлашини ташкил қилади. Лойиҳа гуруҳлари шакллантиришини уюштиради</p>	<p>Лойиҳа устида ишлаш шаклини танлашади.</p> <p>Гуруҳларга бирлашишади</p>
<p>Гуруҳ иши учун топшириқ беради, гуруҳда ишлаш қондаларини эслатади:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лойиҳадаги вазифалар ва фаолият турларини ажратиш, уларни қатнашчилар ўртасида тақсимлаш (гуруҳли лойиҳада); - лойиҳа фаолияти алгоритминини ишлаб чиқиш; - лойиҳа вазифаларини бажариш, унинг натижаларини ифодалаш ва тақдимот усуллари ва воситаларини танлаш; - ишчи режасини тузиш 	<p>Лойиҳа фаолиятини лойиҳалантириш ва режалаштириш бўйича гуруҳлардаги ишни ташкил этишади; лойиҳани бажариш йўналишлари ва босқичларини белгилашади, гуруҳ аъзолари ўртасидаги функцияларни тақсимлашади, ҳамкорлик шаклларини белгилашади, лойиҳа вазифаларини бажариш, унинг натижаларини ифодалаш ва тақдимот усуллари ва воситаларини танлашади.</p> <p>Лойиҳа ишларининг ишчи режасини вазифалар, уларни бажариш муддатлари, тайёр маҳсулот турини ва масъулларни кўрсатиб тузишади</p>

3. Якуловчи баҳолаш босқичи	Лойиха топшириги устидаги ишнинг асосий натижаларини белгилаш ва лойиха фаолиятини режалаштириш бўйича хулоса чиқаради. Ўқувчилар эътиборини лойиха ишлари мазмунига ва лойиханинг ижро босқичида уларни бажариш графигига қаратади. Саволларга жавоб беради	Саволлар беришади
<i>Аудиториядан таниқари иш: ижро босқичи</i>		
<p>1. Лойиханинг бажарилиши.</p> <p>2. Натижаларнинг ифодаланishi.</p> <p>3. Ҳисобот тузилиши.</p> <p>4. Такдимот тайёрланиши</p>	<p>Маслаҳат беради, гуруҳлар ишини мувофиқлаштиради, улар фаолиятини рағбатлантиради, кузатади, ахборот манбаларини излашда ёрдам беради, ўзи ахборот манбаи бўлади, лойиха ишлари мониторинги ва назоратини амалга оширади</p>	<p>Индивидуал вазифаларга биноан ишларни бажаришади. Фаол ва мустақил ишлашади, ҳар ким ўз вазифасига мувофиқ ва биргаликда:</p> <ul style="list-style-type: none"> - турли манбалардан ахборот йиғишади, таҳлил этишади ва умумлаштиришади; - тадқиқотлар ўтказишади, ҳисоб-китобларни бажаришади; - заруратга қараб маслаҳатлашишади; - оралик натижаларни муҳокама қилишади; <p>Ҳамма олинган натижаларнинг умумий йиғилиши ва муҳокамасини ўтказишади. Лойиха маҳсулотини ифодалашади. Ҳисобот тузишади. Лойихадаги ютуқларнинг ўзини-ўзи баҳолаш анкеталарини тўлдиришади. Лойиха иши натижалари такдимотини</p>

		расмийлаштиришади
<i>Иккинчи ўқув машғулотини: яқунловчи босқич</i>		
1. Ўқув машғулотига кириш	Лойиҳалар тақдимотига кўрсатма беради: гуруҳларнинг бажарилган лойиҳаларни тақдим этиши регламенти ва изчиллигини белгилайди. Баҳолаш мезонлари ва кўрсаткичларини эслатади. Ўзаро баҳолаш жадвалларини таркатади	
2. Асосий босқич	<p>Тақдимот бошланишини эълон қилади. Хар бир гуруҳ тақдимоти яқунлари бўйича:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мазмунни бўйича аниқловчи саволлар ва хар бир катнашчининг роли хақида аниқ мақсадга қаратилган саволлар беради; - курсдошлар саволларига жавоблар вақтида қувватлайди ва рағбатлантиради <p>Гуруҳларнинг лойиҳа тақдимоти муҳокамаси ва ўзаро баҳолашнинг уюштиради</p>	<p>Гуруҳлар ўз ишини натижалари хақида маъруза қилади ва уларни белгиланган шаклда тақдим этади. Саволларга жавоб беришади</p> <p>Жамоа бўлиб муҳокама қилиш орқали: тақдимот, олинган махсулот, лойиҳа фаолияти натижаларини баҳолашади</p>
	Ўқувчилар билан бирга лойиҳа устидаги иш жараёни ва яқунларини муҳокама қилади, нотикларни рағбатлантиради, ўз мулоҳазаларини назокат билан билдиради, агар зарур бўлса, айрим ўқувчиларнинг ютуқлари ва хатолари хақида ўз фикрини индивидуал билдиради	
3. Яқунловчи баҳолаш босқичи	<p>Лойиҳа фаолиятининг асосий натижаларини аниқлаш бўйича хулоса чиқаради. Бажарилган ишнинг бўлгуси профессионал фаолият учун муҳимлигига эътиборни қаратади. Гуруҳлар фаолияти, лойиҳа топшириги устидаги индивидуал иш натижаларига баҳо беради. Ўзаро баҳолашга яқун ясайди. Лойиҳа ва лойиҳали таълим мақсадига эришиш даражасини таҳлил этади ва баҳолайди. Саволларга жавоб беради</p>	<p>Натижалар, жараёни, ўзининг ундаги иштирокчини бошқалар баҳоларини ҳисобга олиб ўзи баҳолайди</p>

1.5. Лойиҳали ўқитишнинг универсал баҳолаш мезони ва кўрсаткичлари

Гуруҳли лойиҳада қуйидагилар баҳоланади:

- Лойиҳа маҳсули- Маълумотнома (энг юкори 10 балл);
- ҳисобот (энг юкори 5 балл);
- лойиҳа тақдироти (энг юкори 5 балл)

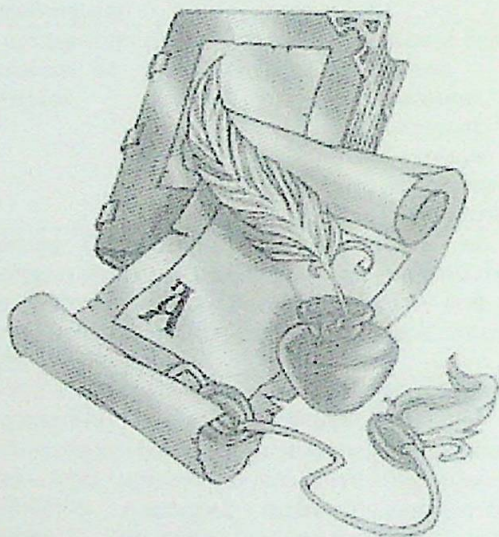
8-10 балл – “аъло”

6- 8 балл – “яхши”

4- 6 балл – “кониқарли”

0 -4 балл – “кониқарсиз”

**II-қисм. Тренинг иштирокчилари
томонидан ишлаб чиқилган ўқитишнинг
лойиҳавий технологиялари**

“Биология” фанидан ўқув лойиҳа: “Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология фан ютуқлари. Биотехнология келажакда”.

*Офтобхўжаева Х., Ўзбекистон давлат консерваторияси хузуридаги
иктидорли болалар академик лицей*

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Фанининг номи: «Биология».

Мазмунинг номи: “Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология фан ютуқлари. Биотехнологиянинг келажакда ҳақида”.

Нигтирокчилар: 1-курс ўқувчилари учун “санъат” йўналиши.

Ўқитишнинг мақсади: ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнология, Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология соҳасида қилинётган тадқиқотлар, олинган натижалар ва биотехнологиянинг келажакда юзасидан ўқув материал бўйича олган билимларни чуқурлаштириш ҳамда кўникма ва малакаларини шакллантириш.

Режалаштирилатган ўқув натижалари: ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнологиянинг мақсад ва вазифаларини англаб етади, ирсий белгиларни ўзгаришидан фойдаланиб ирсиятни режали ўзгартириш усуларини билиб олади ва Ўзбекистонда биотехнология соҳасида қилинётган тадқиқотлар, олинган натижалар билан танишади, унинг ўзига хос жиҳатларини ажратиш кўникма ва малакаларига эга бўлади.

Лойиҳалаштириш фаолияти бўйича қуйидаги амалий кўникмаларга эга бўлади: муаммони шакллантириш ва вазифаларни аниқлаш; вазифаларни амалга оширишдаги усулларни танлаш ва улардан фойдаланиш; ўз фаолиятини режалаштириш; маълумот манбаларини аниқлаш, тизимга келтириш ва таҳлил этиш; натижаларни талаб даражасида расмийлаштириш ва керакли кўринишда тақдим этиш.

Лойиҳанинг турлиниш белгиларига қўра тавсифномаси: тури амалий йўналтирилган предмет ва мазмун жиҳатдан қўлаги: биология дарсларида, табиий билим асослари фанида фойдаланиш мумкин бўлган фанлараро лойиҳа.

Лойиҳани бажариш тартиби: ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустақил фаолиятларида бажарилади, амалий машғулотда тақдим этиб борилади. Лойиҳа маҳсули семестр охирида, ўқувчилар ва педагог ўртасида белгиланган кунда амалга оширилади.

ЎҚУВ ЛОЙИҲА: “ЎЗБЕКИСТОНДА ГЕНЕТИК ИНЖЕНЕРИЯ ВА БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАН ЮТУҚЛАРИ. БИОТЕХНОЛОГИЯНИНГ КЕЛАЖАГИ ҲАҚИДА”

I. Лойиҳа топшириғи

Кириш. Бугунги кунда саноат ва транспортнинг ривожланиши, қишлоқ хўжалигида жуда кўп микродаро захарли моддаларни ишлатилиши табиатни эволюция давомида учрамаган миллионлаб антигенлар билан ифлосланишига

олиб келди. Эволюцион тараккиёт давомида ортирилган иммун система бу кадар юкори антиген босимга кўп холларда жавоб бера олмайди, шу туфайли одамзот биотехнологик жараёнлар асосида сунъий шароитда антигено молекулалари синтез қилиш йўллариини излаб топмокда. Ёки инсон эхтиёжларининг ортиб бориши билан боғлиқ бўлган муаммоларни олайик, муаммони ечиш учун классик технологияларнинг қуввати етишмаслиги натижасида эхтиёжларни қондириш учун саноат кўламида антибиотиклар, аминокислоталар, витаминлар, гармонлар, наслдор қорамол клонлари, ўсимлик навлари, ирсий касалликлар диагностикаси ва ниҳоят ўзгарган генларни тузатиш каби муаммоларни бартараф этиш вазифаси ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнология зиммасидадир. Муस्ताқилликнинг дастлабки кунлариданок мамлакатимизда бу масалага қатта ва узлуксиз эътибор бериб келинмокда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов ташаббуси билан Фанлар академияси таркибида Генетика институтининг ташкил топиши, Хукумат қарори билан ген инженериясининг таракқиётини белгиловчи “Генинмар” илмий дастурининг тасдиқланиши, Фан ва техника Давлат кўмитаси ва ЎзРФА биргаликда ген инженерлиги маркази “Генинмар” Марказининг ташкил этилиши биотехнология соҳасида сезиларли ишлар қилинаётганлигининг ифодасидир.

Бинобирин шундай экан ўқувчи ёшлар биотехнология соҳасида амалга оширилаётган кашфиётлардан хабардор бўлишлари билан бирга биотехнологиянинг ривожланишида иштирок этишлари ва она Ватанимизнинг дунё фанида тутган ўрнини юксак ривожланган мамлакатлар эришган даражасига кўтара оладиган бўлишлари зарур.

Бундай фуқарони тарбиялаш замон, таракқиётимиз талаби. Бунга қандай эришиш мумкин? Бугунги кунда хужайра ва генетик инженерия инсон ақла-заковат мўъжизаси эканлиги ҳамда замонавий биотехнология тўғрисидаги тушунчаларни кенг оммага етказиш зарурати туғилмокда ва талайгина кийинчиликларни келтириб чиқармокда.

Лойиха доирасида ечилиши керак бўлган муаммо: Ўзбекистонда хужайра ва ген инженерияси соҳасида қилинаётган кашфиётлар ва биотехнология фан ютуқлари юзасидан ахборотларни қамлиги, йиғишдаги кийинчиликлар ва унинг ечими.

Лойиханинг мақсади (нима учун яратилапти) Ўзбекистонда хужайра ва ген инженерияси соҳасида қилинаётган кашфиётлар ва биотехнология фан ютуқлари юзасидан ахборот йиғиш ва биология дарсларида кўшимча маълумот сифатида қўллаш.

Яқиний натижа: Ўзбекистонда хужайра ва ген инженерияси соҳасида қилинаётган кашфиётлар ва биотехнология фан ютуқлари тўғрисида қисқа ва тузилмавий маълумотни ўз ичига олувчи маълумотнома.

Лойихадан фойдаланувчилар: ўқувчи-ёшлар ва кенг омма учун мўлжалланган.

Лойиха доираси:

- Бажарилиш муддати: семестр давомида (яқуний назоратдан олдин тақдимот килинади), лойиҳа қисмлари белгиланган график асосида;
- Иштирокчилар сони: гуруҳ ўқувчилари 4-5та ишчи гуруҳга бўлиниб, ҳар бир ишчи гуруҳда 5 тагача иштирокчи бўлиши мумкин.

Лойиҳа гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари:

1. Ахборотларни йиғиш: қуйидаги мавзулар бўйича:

- замонавий биотехнология ҳозирги кунда Ўзбекистонда.
- биотехнология кўп соҳали фан:
- агрономия ген инженерияси;
- тиббиёт ген инженерияси;
- ветеринария ген инженерияси;
- экологияни асровчи трансген ўсимлик олиш биотехнологияси;
- вакцина ишлаб чиқариш биотехнологияси;
- ядро кўчириб ўтказиш биотехнологияси;
- гибридима олиш биотехнологияси.

2. Маълумотномани расмийлаштириш.

3. Лойиҳа фаолияти натижалари тўғрисида ҳисобот тайёрлаш.

4. Лойиҳа фаолияти натижалари тўғрисида кўргазмани оғзаки тақдимотни тайёрлаш.

II. Лойиҳа топширигини бажариш бўйича ўқувчилар учун услубий кўрсатмалар

Лойиҳа фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

- Гуруҳ сардорини танланг.
- Диккат билан лойиҳа топшириги билан танишинг.
- Маълумотнома тузилишини аниқланг.
- Иштирокчилар ўртасида лойиҳани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5. Иш режасини тузинг.

Лойиҳани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг вап уни матн, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради.)

7. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг. (1-ўқувчи)

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг. (2-ўқувчи)

9. Лойиҳани microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг. (2-ўқувчи)

10. Лойиҳада тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Огзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига риоя қилинг, огзаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

Тавсия этиладиган “Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология фан ютуқлари. Биотехнологиянинг келажати хақида” мавзусидаги маълумотнома тузилиши

1. Титул варағи.
2. Аннотация.
3. Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиб берилди.
 - замонавий биотехнология ҳозирги кунда Ўзбекистонда.
 - биотехнология кўп соҳали фан:
 - агрономия ген инженерияси;
 - тиббиёт ген инженерияси;
 - ветеринария ген инженерияси;
 - экологияни асровчи трансген ўсимлик олиш биотехнологияси;
 - вакцина ишлаб чиқариш биотехнологияси;
 - ядро кўчириб ўтказиш биотехнологияси;
 - гибридому олиш биотехнологияси.
4. Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиҳа иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул варағи
 - Лойиҳани долзарблиғи
 - Лойиҳа доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиҳа мақсади, яқуний натижа, фойдаланувчилар.
 - Лойиҳанинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
 - Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини қисқа баёни.
 - Лойиҳа устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини ва лойиҳа сифатини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиҳа мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойиҳанинг долзарблиғи
3. Лойиҳа доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиҳа мақсади, яқуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиҳанинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиҳа маъсули: маълумотнома
 - титул варағи
 - аннотация
 - мундарижа
6. Лойиҳа сифатини, лойиҳа устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

II-мавзу	Биотехнология ҳақида тушунча. Ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнология. Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар ва олинган натижалар. Биотехнологиянинг келажаги ҳақида
----------	---

11.1. Ўқув машғулотининг ўқитиш технологияси модели

<i>Ўқувчилар сон:</i> 30	<i>Вақти:</i> 2 соат
<i>Ўқув машғулотини шакли ва тури</i>	Назарий маълумотларни беришга мўлжалланган ҳамда амалий йўналтирилган – билим, кўникма ва малакаларни шакллантиришга қаратилган ўқув машғулотини
<i>Маълум бўлишча назарий маълумот</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Биотехнология ҳақида тушунча. 2. Ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнология. 3. Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар ва олинган натижалар 4. Биотехнологиянинг келажаги ҳақида. 5. Ўқув лойиҳага кириш ва режалаш.
<i>Ўқув машғулотининг мақсади:</i> Ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнология, Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар ва олинган натижалар ҳамда биотехнологиянинг келажаги ҳақида мустақил ишодий изланишни олиб бориш ва билимларни излаб топиш, уларни янги ҳолатларда қўллаш малака ва кўникмаларини шакллантириш	
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолиятининг натижалари:</i>
1. Биотехнологиянинг мақсад ва вазифаларини, ҳамда ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнологиянинг мазмун моҳиятини ёритиб бериш	Биотехнологиянинг мақсад ва вазифаларини айтиб беради ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнологиянинг мазмунини очиб беради
2. Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар ва олинган натижалар билан таништириш	Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар ва олинган натижаларни санаб беради
3. Биотехнологиянинг келажакдаги истиқболини ёритиб беради	Биотехнологиянинг келажакдаги истиқболини айтиб беради
<i>Ўқитиш методлари</i>	Ахборотли маъруза, баҳс-мунозара, суҳбат, лойиҳалаштириш усули, матн ва ахборот манбалари билан ишлаш
<i>Ўқитиш воситалари</i>	Мавзу матни, тарқатма материаллар

	слайдлар, проектор, Б. Б. Б. ва лойиҳа топшириғи, услубий кўрсатмалар
<i>Ўқув фаолиятини таъкид этиш шакллари</i>	Оммавий, жамоавий, гуруҳли, алоҳида
<i>Ўқитиш шарт-шароити</i>	Техник воситалар билан таъминланган аудитория
<i>Қайтар алоқанинг усул ва воситалари</i>	Озғани назорат: савол-жавоб тезкор сўров, кузатув, баҳо тизими асосида баҳолаш

11.2. Ўқув машғулотнинг технологик картаси

Фаолият босқичлари ва вақти	Фаолият мазмуни	
	Ўқитувчи	Ўқувчилар
1-босқич. Мавзуга кириш (10дақ.)	Таъкидлий бошланғи. 1.1. Ўқувчилар давомати ва дарсга тайёргарлигини текширади. 1.2. Маърузанинг мавзусини эълон қилади, ўқув машғулотининг мақсади ва натижаларини тушунтиради. 1.3. Мавзу бўйича маъруза машғулотининг таянч иборалари ва маъруза режасига изох беради ва ёзиб олишларини айтади.	Диккат қиладилар, ёзадилар.
2-босқич. Асосий (30дақ.)	Ўқувчилар билимини фаоллаштириш. 2.1. Мавзу бўйича ўқувчиларга суҳбат асосида таъкидлаштирувчи саволлар бериб, ўқувчилар фикрларини фаоллаштиради. Тўғри жавобларни маъқуллайди, нотўғри ёки тўлиқ бўлмаганларни шархлайди, аниқлайди. Нотўғри жавоб берган ўқувчининг ўзига хатосини топишни таклиф қилади. Агар топа олмаса, бошқа ўқувчиларни ёрдамга чақиради. Янги ўқув материал баёни. 2.2. Экранга таянч ибора ва тушунчаларини чиқаради. Ўқувчиларга Б.Б.Б. жадвалини таркатади. Таянч ибораларнинг тартиб рақамларидан фойдаланилган ҳолда Б.Б.Б. жадвалининг	Саволларни диккат билан тинглайдилар, жавоб берадилар, ўзгалар жавобларини таҳлил қиладилар, ўзгаларининг шахсий мулоҳазаларини айтадилар. Б.Б.Б. жадвалини 1 ва 2 устунларини тўлдирди. Тинглайдилар.

	<p>тўлдиришни сўрайди.</p> <p>2.3.Б.Б.Б. жадвалини қай даражада тўлдирилганликлари билиш учун тезкор сўров ўтказди, шу тарика ўқувчилар мавзунини қай даражада билишини аниқлайди.</p> <p>2.4. Ўқув машғулотининг биринчи ва иккинчи саволлари бўйича маъруза қилади. Биотехнология тушунчасига таъриф беради унинг мақсад ва вазибаларини тушунтиради, биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар моҳиятини слайдлар орқали таҳлил қилади. Ўқувчиларни баҳс-мунозарага тортиш мақсадида уларга жонлантирувчи саволлар беради:</p> <p>1. «Биотехнология» тушунчасини изоҳланг.</p> <p>2.«Хужайра инженерияси» деган тушунчанинг моҳияти нимада?</p> <p>3.Агар имкон ва эҳтиёж бўлса, қандай хужайралардан гибридома олган бўлар эдингиз? Изоҳланг. Ўқувчиларнинг фикрларини тинглаб биринчи масалани умумлаштиради.</p> <p>2.5«Биотехнология» фанидан тайёрланган электрон дарсликдан фойдаланган ҳолда, маърузанинг учинчи ва тўртинчи саволларини тушунтиради. Инсон эҳтиёжларининг ўсиши ва биотехнологиянинг келажакдаги истиқболини ёритиб беради.</p> <p>2.6. Мавзунини қай даражада ўзлаштирилганликлари аниқлаш мақсадида Б.Б.Б жадвалининг учинчи устунини тўлдиришни талаб қилади. Мавзунини мустақамлаб, умумлаштиради.</p>	<p>Муҳокама қиладилар. Саволлар билан муурожаат қилади.</p> <p>Жавоб берадилар.</p> <p>Саволларни муҳокама қилиб, уларга жавоб берадилар. Тинглайдилар.</p> <p>Тинглайдилар, Ёзадилар.</p> <p>Жавоб берадилар, БББ жадвалининг 3 устунини тўлдирадидилар. Савол берадилар.</p>
<p>3-босқич. Яқуний босқич (40 дақ.)</p>	<p>3.1.Мавзунини умумлаштиради, умумий хулосалар қилади, яқун ясади, саволларга жавоб беради. Фаол ўқувчиларни баҳолаш мезони</p>	<p>Диққат қиладилар, Савол берадилар.</p>

<p>оркали рағбаглантиради.</p> <p>3.2. Ўқувчиларга мустакил ишлаш учун ўқув лойиҳа топширигини беради. Ўқувчиларга лойиҳанинг мақсад ва унинг вазифаларини ифодалаш бўйича мунозара уюштиради. Унинг кутиладиган натижаси – маҳсулот ва унинг тахминий фойдаланувчиларини ифодалайди.</p> <p>3.3. Лойиҳа фаолияти мазмуни билан таништиради.</p> <p>3.4. Лойиҳа мавзуларини таклиф қилади гуруҳларга ажратади ва лойиҳа мавзусини танлашни таклиф қилади (1-илова).</p> <p>3.5. Сухбат оркали муаммони ўртага қўяди: муаммоли вазиятни баён қилади ва ўқувчиларни зиддиятларни аниклаш ҳамда уларни ҳал қилиш зарурлигини билишга, муаммони ва лойиҳа мавзусини ифодалашга ундайдиган саволлар беради.</p> <p>3.6. Лойиҳа топширигини қўяди. Топшириқлар билан таништиради, муаммоларнинг ечимини топишга ёрдам беради. Ахборот манбалари, уни йиғиш ва таҳлил этиш усулларини тавсия қилади. Лойиҳа фаолияти натижалари ва умуман жараёни баҳолаш русумлари ва мезонлари билан таништиради.</p> <p>3.7. Ўқувчиларнинг лойиҳа устида ишлаш шаклини танлашнинг ташкил қилади. Лойиҳа гуруҳлари шакллантиришини уюштиради.</p> <p>3.8. Гуруҳ иши учун топширик беради (2-илова), гуруҳда ишлаш қондаларини эслатади:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лойиҳадаги вазифалар ва фаолият турларини ажратиш, уларни катнашчилар ўртасида тақсимлаш (гуруҳли лойиҳада); - лойиҳа фаолияти алгоритминини 	<p>Вазифани ёзиб оладилар. Саволларга жавоб беришади;</p> <p>Мавзунини танлаш ҳақида умумий қарорни муҳокама этишадилар ва қабул қилишади.</p> <p>Гуруҳларга бирлашишади.</p> <p>Муаммо ва лойиҳа мавзуси билан танишади. Лойиҳа мақсади ва унинг вазифаларини ифодалашади.</p> <p>Саволларга жавоб берадилар. Муаммо билан яқиндан танишади. зиддиятни аниқлашади, уларни ҳал қилиш зарурлигини билишади. Лойиҳа натижаси – маҳсулот ва унинг тахминий фойдаланувчиларини белгилашади, танишадилар. Лойиҳа топшириги билан танишишади. Саволлар беришади. Баҳолаш мезонлари билан танишади.</p> <p>Лойиҳа устида ишлаш шаклини танлашади.</p> <p>Гуруҳларга бирлашишади. Лойиҳа фаолиятини лойиҳалаштириш ва режалаштириш бўйича гуруҳлардаги ишни ташкил этишади: лойиҳани бажариш</p>
--	--

<p>ишлаб чиқиш; - лойиҳа вазифаларини бажариш, унинг натижаларини ифодалаш ва тақдимот усуллари ва воситаларини танлаш; - ишчи режасини тузиш. 3.9 Лойиҳа топшириги устидаги ишнинг асосий натижаларини белгилаш ва лойиҳа фаолиятини режалаштириш бўйича хулоса чиқаради. Ўқувчилар эътиборини лойиҳа ишлари мазмунига ва лойиҳанинг ижро босқичида уларни бажариш графигига каратади. Саволларга жавоб беради. Ўқувчиларни лойиҳа билан ишлашга йўриқнома беради. Ҳар бир гуруҳ лойиҳани амалга ошириш жараёнида муаммо турини аниқлаб, унинг келиб чиқиш сабаблари ва уни бартараф этиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва гуруҳ томонидан ишлаб чиқилган дастур тузишади</p>	<p>йўналишлари ва босқичларини белгилашади, гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни тақсимлашади, ҳамкорлик шаклларини белгилашади, лойиҳа вазифаларини бажариш, унинг натижаларини ифодалаш ва тақдимот усуллари ва воситаларини танлашади. Лойиҳа ишларининг ишчи режасини вазифалар, уларни бажариш муддатлари, тайёр маҳсулот турини ва масъуларни кўрсатиб дастур тузишади</p>
---	---

1-илова

Лойиҳа мавзулари

- Замонавий биотехнология ҳозирги кунда Ўзбекистонда.
- Биотехнология кўп соҳали фан.
- Агрономия ген инженерияси.
- Тиббиёт ген инженерияси.
- Ветеринария ген инженерияси.
- Экологияни асровчи трансген ўсимлик олиш биотехнологияси.
- Вакцина ишлаб чиқариш биотехнологияси.
- Ядро кўчириб ўтказиш биотехнологияси.
- Гибридома олиш биотехнологияси

Лойиха топширигини бажариш бўйича ўқувчилар учун услубий кўрсатмалар

Лойиха фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

- Гуруҳ сардорини танланг.
- Диккат билан лойиха топшириги билан танишинг.
- Маълумотнома тузилишини аниқланг.
- Иштирокчилар ўртасида лойихани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5.Иш режасини тузинг.

Лойихани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг вап уни матн, жадвал, чизма ҳамда шархлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради.)

7.Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг. (1-ўқувчи)

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг. (2-ўқувчи)

9. Лойихани microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг.(2-ўқувчи)

10. Лойихада тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Озгаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қоидаларига риоя қилинг, озгаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

11. Ўзбекистонда генетик инженерия ва биотехнология фан ютуқлари, ҳамда биотехнологиянинг келажаги ҳақида ахборотларни тўплаш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқинг.

№	Тадбирнинг мазмуни	Муддати	Ўтказиш жойи	Тадбирга маъсул	Ижро механизми (шакл, усул, восита)	Қўтилаётган натижа
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

13-мавзу	Ч.Дарвиннинг таржимаи холи. Ч. Дарвиннинг Эволюцион назариясининг кискача мазмуни. Сунъий танлаш, унинг шакллари
----------	--

13.1. Ўқув машгулотининг ўқитиш технологияси модели.

<i>Ўқувчилар сони: 30</i>	<i>Вақти: 2 соат</i>
<i>Ўқув машгулоти шакли ва тури</i>	Амалий - билимларни мустаҳкамлаш ва кўникма ва малакаларни шакллантириш бўйича ўқув лойиҳа машгулоти.
<i>Ўқув машгулот режаси ва ўқув лойиҳа тақдимотини режалаштириш</i>	<p>I. Назарий қисми:</p> <p>1. Ч. Дарвиннинг таржимаи холи, «Бигль» кемасида дунё бўйлаб сафари. Асосий асарлари.</p> <p>2. Ч. Дарвиннинг Эволюцион назариясининг кискача мазмуни.</p> <p>3. Маданий ўсимликлар, хонакилаштирилган хайвонларнинг хилма хиллиги, келиб чиқиши. Сунъий танлаш, унинг шакллари.</p> <p>II. Кичик гуруҳларда ўқув лойиҳа фаолиятининг тақдими:</p> <p>1. Лойиҳа тақдими.</p> <p>2. Тақдимот муҳокамаси</p> <p>3. Яқуний хулоса</p>
<i>Ўқув машгулотининг мақсади:</i>	<p>I. Органик оламнинг эволюцион назарияси тўғрисида Дарвин таълимотининг концепцияси ва сунъий танлаш тушунчаларини шакллантириш.</p> <p>II. Ген ва хужайра инженериясига асосланган биотехнология соҳасида қилинаётган тадқиқотлар ўқув материали бўйича олган билимларни чуқурлаштириш ҳамда кўникма ва малакаларни шакллантириш.</p>
<i>Педагогик вазифалар:</i>	<i>Ўқув фаолияти натижалари:</i>
<p>1. Органик оламнинг эволюцион назарияси тўғрисида Дарвин таълимотининг концепцияси ва сунъий танлаш, унинг шакллари билан таништиради ва топшириқ беради</p> <p>2. Лойиҳа тақдимотига кўрсатма беради.</p> <p>3. Тақдимот муҳокамасини шакллантиради.</p> <p>4. Лойиҳа фаолиятининг асосий натижаларини аниқлашга йўналтиради</p>	<p>Органик оламнинг эволюцион назарияси тўғрисида Дарвин таълимотининг концепцияси ва сунъий танлаш, унинг шакллари билан танишадилар ва топшириқни ёзиб оладилар.</p> <p>Лойиҳа тақдимотига берилган кўрсатмага амал қиладилар.</p> <p>Тақдимот муҳокамасида катнашадилар</p> <p>Лойиҳа фаолиятининг асосий натижаларини баҳолашади</p>
<i>Ўқитиш методлари</i>	Лойиҳалаштириш усули, матн ва

	ахборот манбалари билан ишлаш намойиш
<i>Ўқитиш воситалари</i>	Инсерт жадвали, лойиҳа топшириги, услубий кўрсатмалар, компьютер технологиялари, слайдлар, проектор.
<i>Ўқув фаолиятини ташкил этиш шакллари</i>	оммавий, жамоавий, гуруҳли, алоқив
<i>Ўқитиш шарт-шароити</i>	Техник воситалар билан таъминланган аудитория
<i>Қайтар алоқанинг усул ва воситалари</i>	Огзаки назорат: савол-жавоб, кичик гуруҳлар тақдими, баҳо тизими асосида баҳолаш

13.2 Ўқув машғулотнинг технологик картаси

Фаолият босқич- лари ва вакти	Фаолият мазмуни	
	Ўқитувчи	Ўқувчилар
1-босқич. Мавзуга кириш (10дақ.)	Ташкилий бошланиш. 1.1. Ўқувчилар давомати ва дарсга тайёргарлигини текширади. 1.2. Машғулотнинг назарий қисмда кўриладиган мавзусининг режаси билан таништиради ва режа асосида инсерт техникасидан фойдаланиб мустақил ўқиш топширигини беради ва ёзиб олишларини айтади. 1.3. Лойиҳалар тақдимига кўрсатмалар беради: тақдимот коңдалари билан таништиради (1-илова), гуруҳларнинг бajarилган лойиҳаларни тақдим этиш регламентини белгилайди, баҳолаш мезонлари билан таништиради.	Диккат киладилар, ёзиб оладилар.
2-босқич. Асосий (60дақ.)	Кичик гуруҳлар томонидан ўқув лойиҳа фаолиятининг тақдими. 2.1. Тақдимот бошланишини эълон килади. 2.2. Хар бир кичик гуруҳга тақдимот яқунлари бўйича катнашувчиларнинг бajarган ишига қараб саволлар беради, қувватлайди, рағбатлантиради. 2.3. Гуруҳларнинг лойиҳа тақдимотини муҳокамаси ва ўзаро баҳолашни улоштиради. 2.4. Ўқувчилар билан бирга лойиҳа иш	Гуруҳлар иш натижаларини баён этадилар, уларни белгиланган шаклда тақдим этади, саволларга жавоб берадилар Жамоа бўлиб муҳокама киладилар Тақдимот,

	жараёни ва якунларини муҳокама қилади, ўқувчиларнинг ютуқ ва камчиликларини айтгади.	олинган маҳсулот ва лойиҳа фаолияти натижаларини баҳолайдилар. Тинглайдилар
3-босқич Акуний босқич (10 дақ.)	<i>Яқунлаш.</i> 3.1. Лойиҳа фаолиятининг асосий натижаларини аниқлаш бўйича хулоса қилади, гуруҳлар фаолияти, лойиҳа тўшириги устидаги индивидуал иш натижаларига баҳо бериб ўзаро баҳолашга яқун ясайди. 3.2. Лойиҳали таълим мақсадига эришиш даражасини таҳлил қилади, саволларга жавоб беради.	Натижалар, жараён, ўзининг ундаги иштирокчини бошқалар баҳоларини ҳисобга олиб ўзи баҳолайди Гуруҳлар тақдироти бўйича ўзини кизиктирган саволларни беради.

1-илова

Тақдимот қондаш

1. Чикиш регламентига риоя қилиш.
2. Чикиш навбатига риоя қилиш.
3. гуруҳ аъзолари ўртасида вазифаларни аниқ тақсимлаш ва улар хатти-ҳаракатида келишувга эришиш:
 - маълумотлар график кўринишида (схема, жадвал, график) тақдим этилиши лозим бўлади;
 - ҳар қандай график кўринишидаги маълумот шарҳланиши талаб этилади

Тақдимотда нималарга йўл қўйилмайди:

1. Ҳолатни тасвирлаш ва уни қайта сўзлаб бериш.
2. Иштирокчиларнинг сўзга чикишларидаги қарама-қаршиликлар.
3. Тушунарсиз, ноаниқ, ўринсиз иборалар ишлатилмайди.

PEDAGOGIK ANNOTATSIYA

Fanning nomi: “O‘zbekiston davlati va huquqi tarixi”.

Mavzuning nomi: “Amir Temur davlatida boshqaruv tizimi”

Ishtirokchilar: kollejning “Xo‘jalik masalalari huquqshinosi” yo‘nalishi, 2-kurs o‘quvchilari.

O‘qitishning maqsadi: o‘quv fanidan egallangan bilimlarni chuqurlashtirish maqsadida tarixda A.Temurning davlat boshqaruvi tizimini chuqurroq o‘rganish va hozirgi davrdagi davlat boshqaruvi bilan bog‘liq farqlar bilib olish muammolarini bartaraf etish bilan bog‘liq malaka ko‘nikmalarni shakllantirish.

Rejalashtirilayotgan o‘quv natijalari: A.Temur davridagi davlat boshqaruv hozirgi davr uchun nechog‘lik zarurligini anglab yetadi, har qanday salbiy boshqaruv usullarini boshqaruv tizimidagi kamchiliklarni salbiy oqibatlatlarni keltirib chiqarishini ajrata oladi, tarixdagi davlat boshqaruviga oid ko‘nikmalariga ega bo‘ladi.

Loyihalashtirish faoliyati bo‘yicha quyidagi amaliy ko‘nikmalarga ega bo‘ladi: muammoni shakllantirish va vazifalarni aniqlash; vazifalarni amalga oshirishdagi usullarni tanlash va ulardan foydalanish; o‘z faoliyatini rejalashtirish; ma‘lumot manbalarini aniqlash, tizimga keltirish va tahlil etish; natijalarni talab rajasida rasmiylashtirish va kerakli ko‘rinishda taqdim etish.

Quyidagi ko‘nikmalarga ega bo‘lishlari kerak: A.Temur davlati va uning boshqaruv tizimi mazkur boshqaruv tizimining ijobiy va salbiy yutuqlarini bilishi va shu ma‘lumotlarga oid hujjatlarni yig‘ish, qayta ishlash va taqdim etish; davlat boshqaruvi dagi salbiy oqibatlatlarni oldini olishda aks ettiriluvchi ma‘lumotlarni tahlil etish; guruhda faoliyat yuritish, hamkorlikda o‘qish tartib va qoidalari.

Turlanish belgilari bo‘yicha loyihaga tavsif: turi amaliy; predmet va mazmun jihatdan ko‘lami bir bob bo‘yicha foydalaniluvchi monoloyiha; o‘quvchilar o‘quv loyiha faoliyatlarini muvofiqlashtirish xarakteri bevosita; ishtirokchilar soni 5 tadan 8 tagacha ishtirokchi bo‘lishi mumkin; bajarish muddati o‘rta muddatli – 1-oy.

Loyihani bajarish tartibi: o‘quvchilarning auditoriyadan tashqari mustaqil faoliyatlarida bajariladi, amaliy mashg‘ulotda taqdim etib boriladi. Loyiha mahsuli o‘quvchilar va pedagog o‘rtasida belgilangan kunda amalga oshiriladi.

Loyihaning baholanishi – ishchi guruhlar tomonidan bajarilgan loyiha quyidagicha baholanadi (guruhning har bir a‘zosi uchun): o‘quvchilar tomonidan bajarilgan loyihaning alohida qismlari (maks. ball – 8); hisobot (maks. ball – 2); loyiha taqdimoti va himoya etish jarayoni (maks.ball– 5).

Loyiha asosida o‘qitish bosqichlari

Tayyorlov bosqichi: loyiha bilan tanishish; auditoriyadagi mashg‘ulot vaqtida o‘quvchilar faoliyatini tashkil etish.

Loyihani bajarish bosqichlari: auditoriyadan tashqari faoliyat davrida.

Yakuniy bosqich: loyiha taqdimoti, loyiha va auditoriya mashg'ulotida uchilarning loyihalashtirish faoliyatini baholash.

Loyiha asosida o'qitishni boshqarish: auditoriyadan tashqari faoliyatda.

Ta'lim modelining qisqacha tavsifnomasi

Loyiha asosida o'qitish jarayonida quyidagilar qo'llaniladi:

o'qitish usullari: loyihalashtirish usuli, matn va axborot manbalari bilan ishlash, taqdimot;

o'qitish shakllari: ommaviy, alohida, guruhiy;

o'qitish vositalari: loyiha topshirig'i, uslubiy ko'rsatmalar, kompyuter texnologiyalari.

O'QUV LOYIHA:

"AMIR TEMUR DAVLATIDA BOSHQARUV TIZIMI"

I. Loyiha topshirig'i

Kirish. Davlatchiligimiz tarixiga nazar tashlasak Amir Temur davlat boshqaruvi sohasida juda ko'p o'zgarishlarni qildi. U o'zining Temur tuzuklari asarida davlat boshqaruvi to'g'risida batfsil to'xtalgan. A. Temur tarixi bilan bog'liq barcha ma'lumotlarni o'rganib chiqib ularni tahlil qilish va kerak bo'lsa u yuritgan siyosatni zamonaga mos ruhda qo'llash mumkin.

Biroq A. Temur davridagi davlat boshqaruv tizimi va hozirgi kundagi jarayonlarni solishtirsak kamchiliklar borligini sezamiz. Ular qilish to'g'risida tahliliy, qisqa axborotli hamda taqqoslovchi xususiyatlarga ega bo'lgan yaxlit ma'lumotlar yetarlicha emas.

Loyiha doirasida yechilishi kerak bo'lgan muammo: o'qituvchi va o'quvchilarni A. Temur davlatida boshqaruv tizimini o'rganish to'g'risidagi tahliliy, qisqa axborotli hamda taqqoslovchi xususiyatlarga ega bo'lgan ma'lumotlar bilan ta'minlashdan iborat.

Loyihaning maqsadi (nima uchun yaratiladi): A. Temur davlatida boshqaruv tizimini o'rganish bo'yicha ma'lumotni ishlab chiqish.

Yakuniy natija: A. Temur davlatida boshqaruv tizimini o'rganish to'g'risidagi tuzilmaviy axborotni o'z ichiga oluvchi, ma'lumotnoma

Loyihadan foydalanuvchilar: o'qituvchi, o'quvchi va aholi.

Loyiha doirasi:

• bajarilish muddati: semestr davomida (yakuniy nazoratdan oldin taqdimot qilinadi);

• ishtirokchilar soni: guruh o'quvchilari 3 ta ishchi guruhga bo'linib, har bir ishchi guruhda 5 tadan 8 tagacha ishtirokchi bo'lishi mumkin.

Loyiha guruhi itirokchilarining vazifalari vafaoliyat turlari:

I. Axborot yig'ish: quyidagi mavzular bo'yicha

- A. Temur davlatining tashkil topishi.

- A. Temur davlatining ijtimoiy tuzumining asosiy belgilari.

- A. Temur davlatining markaziy hokimiyati va boshqaruv organlari.

- A. Temur davlatining harbiy-boshqaruv tizimi.

- A. Temur davlatida sud va politsiya hokimiyatining tashkil etilishi.

2. Ma'lumotnomani rasmiylashtirish.
 3. Loyiha faoliyati natijalari to'g'risida hisobot tayyorlash.
 4. Loyiha faoliyati natijalari to'g'risida vizual (og'zaki) taqdimotni tayyorlash.
- II. Loyiha topshirig'ini barish bo'yicha o'quvchilarga uclubiy ko'rsatmalar**
- Loyiha faoliyatini bosqichma-bosqich bajarish uchun yo'riqnoma**

1. Guruh sardorini tanlang.
2. Diqqat bilan loyiha topshirig'i bilan tanishing.
3. Ma'lumotnoma tuzilishini aniqlang.
4. Ishtirokchilar o'rtasida loyihani ishlab chiqish bo'yicha hamda uni rasmiylashtirish, taqdimotga va hisobotga tayyorlash bo'yicha vazifalar va faoliyat turlarini taqsimlang.
5. Ish rejasini tuzing

Loyihani bajarish bo'yicha ish rejasini

Ishtirokchilar Ф.И	Vazifa, faoliyat turi	Ish mazmuni	Tayyor mahsul turi	Bajarish muddati

6. Axborot manbalarini aniqlang, axborotni yig'ing va uni matn, jadval, chizma hamda sharhlash ko'rinishida rasmiylashtiring (Diqqat! Ushbu vazifani barcha guruh ishtirokchilari bajaradi).

7. Natijalarni ma'lumotnoma ko'rinishida materiallarni rasmiylashtiring (1-ta o'quvchi).

8. Hisobotni tayyorlash yo'riqnomasi bo'yicha, hisobotni tayyorlang (2-ta o'quvchi).

9. Loyihani Microsoft Power Point bo'yicha tayyorlash yo'riqnomasidan foydalanib, taqdimotga tayyorlang (2-ta o'quvchi).

10. Loyiha taqdimotida guruh a'zolari o'rtasidagi vazifalarni aniqlang. Og'zaki taqdimotga tayyorgarlik vaqtida uning qoidalariga rioya qiling, og'zaki taqdimot sirlarini esdan chiqarmang.

Tavsiya etiladigan "Amir Temur davlatida boshqaruv tizimi" mavzusidagi ma'lumotnoma tuzulishi.

1. Titul varag'i.
2. Annotatsiya.
3. Kirish-ma'lumotli axborotning mohiyati va vazifasi ochib beriladi.
 - A. Temur davlatining tashkil topishi.
 - A. Temur davlatining ijtimoiy tuzumining asosiy belgilari.
 - A. Temur davlatining markaziy hokimiyati va boshqaruv organlari.
 - A. Temur davlatining harbiy-boshqaruv tizimi.
 - A. Temur davlatida sud va politsiya hokimiyatining tashkil etilishi
4. Foydalanilgan manbalar ro'yxati.

Loyiha ishi to'risida hisobot tuzulishi.

1. Titul varag'i.
2. Loyihani dolzarbligi.
3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.
4. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi, muammo, loyiha maqsadi, yakuniy natija, foydalanuvchilar.
5. Bajaruvchilarni ko'rsatgan holda ma'lumotnoma tuzulishini qisqa bayoni.
6. Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning atijaviyligi, qiyinchiliklar va uni yengi o'tis yo'llarini baholash.

Vizual taqdimot tuzulishi.

1. Loyiha mavzusi. Bajaruvchilar.
2. Loyiha dolzarbligi.
3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.
4. Loyihaning ish rejasini (jadval) bayon eting.
5. Loyiha ma'suli; ma'umotnoma
-titul varag'i
-annotatsiya
-mundarija
6. Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning natijaviyligi, qiyinchiliklari va uni yengib o'tish yo'llarini baholash.

Лойиха асосида уқитиш жараёнида қуйидагилар қулланилади:

Уқитиш усуллари: лойихалаштириш усули матн ва ахборот манбалари билан ишлаш, тақдимот;

Уқитиш шакллари оммавий, жамоавий, кичик гуруҳларда;

Уқитиш воситалари: лойиха топшириги, услубий курсатмалар.

ЎҚУВ ЛОЙИХА: “УГЛЕВОДОРОДЛАРНИНГ ТАБИИЙ МАНБАЛАРИ”

I. Лойиха топшириги

Кириш. Углеводородларнинг табиий манбалари бу тошқўмир, нефт, табиий газ ва нефтнинг йўлдош газлари ҳисобланади. Тошқўмир-ёқилги сифатида ишлатилиши билан бирга у қимматли қимёвий моддалар мабайи ҳам ҳисобланади. Тошқўмирдан оғир мой, енгил мой ва ўрта мой фракцияларидан бензол, фенол, антрацен ва бошқа қўпгина углеводородлар олинади. Нефт-мойсимон суюқ углеводородлар аралашмаси ҳисобланади. Нефтни бирламчи қайта ишлаш фракцияларидан турли углеводородлар ва бензин керосин ва соля мойлари каби қўпчилик маҳсулотлар олинади. Табиий газ- газсимон углеводородлар аралашмаси таркиби асосан 96-98 % метандан иборат. Табиий газдан яна полимерлар учун қимматли ҳам ашё бўлган этилен ва пропилен олинади.

Ҳозирги кунда инсоният олдида органик ёқилгиларни энергетик мақсадларда қулланишнинг олдини олиш, унинг урнига қуёш, шамол, дарё ва денгиз океан сув кучлари, атом ядроси, биологик чиқиндилар қабиладан фойдаланиш, озод этилган органик ёқилгиларни эса қимёвий ҳам ашё сифатида ишлатиш муаммоси турибди.

Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо: Лойихада гуруҳларни ҳаётини омонлар тўғрисидаги қисқача маълумот билан таъминлаш.

Лойиха мақсади: “Углеводородларнинг табиий манбалари” ҳақида маълумотларни тўплаш ва маълумот кўринишида фойдаланувчиларга тақдим этиш.

Яқиний натижа: углеводородларнинг табиий манбалари тўғрисида маълумотнома.

Фойдаланувчилар: умумий ўрта мактаб академик лицей ва коллеж-ўқувчилари шу соҳага қизиқувчилар.

Лойиха доираси:

бажариш муддати 4 соат

иштирокчилар сони: 30 нафар

Лойиха гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари

1. Ахборотларни йиғиш: қуйидаги мавзулар бўйича:

• Табиий газ ва ундан олинadиган маҳсулотлар асосида олинади

ЮМБлар

• Нефт ва уни қайта ишлаш бензин ва унинг турлари

• Тошқўмир ва унинг пиролизи

• нефтни йўлдош газлари

Педагогик аннотация

Ўқув предмети: Органик кимё

Ўқув мавзуси: “Углеводородларнинг табиий манбалари”

Қатнашчилар: табиий фанлар йўналиши 304 гуруҳ

Таълимнинг мақсади: Ўқувчиларда углеводородларнинг табиий манбалари тўғрисида билимлар ва кўникмаларни шакллантириш.

Режалаштирилган ўқув натижалари: Ўқувчилар ҳамкорликда ишчи ташкил қила олади, гапириб беради, санаб бера олади, маълумотнома тайёрлаб оладилар.

Эгаллаш лозим бўлган билим ва кўникмалар:

Тўйинган, тўйинмаган углеводородлар ва ароматик углеводородлар уларни олиниши ва хоссалари табиий газ нефт ва тошқумир қайта ишлаш ва ишлатилиши.

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак: керакли ахборот ва маълумотлардан фойдалана олиши, таркатма буклет материалларни ва слайд тайёрлаб билиши.

Турланиш белгилари буйича лойиҳага таснив: тури ахборотли; предмет ва мазмун жиҳатдан кулами бир фан буйича фойдаланувчи моналоийҳа; ўқувчилар ўқув лойиҳа фаолиятларини мувофиқлаштириш характери бевосита; иштирокчилар сони 30 гуруҳ ўқувчилари 5 та ишчи гуруҳга бўлиниб ҳар бир ишчи гуруҳда 5 тадан 8 тагача иштирокчи бўлиши мумкин; бажариш муддати ўрта муддатли 1 ҳафта.

Лойиҳа бажариш тартиби: ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустақил фаолиятларида бажарилади, амалий машғулотда тақдим этиб борилади Лойиҳа маҳсули амалий машғулотда, ўқувчилар ва педогок уртасида белгиланган амалга кунда оширилади лойиҳанинг баҳоланиши ишчи гуруҳлар томонидан бажарилган лойиҳа қуйидагича баҳоланади (гуруҳнинг ҳар бир аъзоси учун) : ўқувчилар томонидан бажарилган лойиҳанинг алоҳида қимлари (максимал балл – 6); ҳисобот (максимал -2) лойиҳа тақдими ва химоя этиш жараёни (максимал балл -7).

Лойиҳа асосида ўқитиш босқичлари.

Тайёрлаш босқичи: лойиҳа билан танишиш: аудиториядаги машғулот вақтида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Лойиҳани бажариш босқичлари аудиторияда ва аудиториядан ташқарисида кичик гуруҳларда фаолият даврида.

Яқиний босқич: лойиҳа тақдими, лойиҳа ва аудитория машғулотида ўқувчиларнинг лойиҳалаштириш фаолиятини баҳолаш.

Лойиҳа асосида ўқитишни бошқариш: аудиториядан ташқари фаолиятдан

Ўқитиш моделига қикача тавсифнома.

Лойиха асосида уқитиш жараёнида куйидагилар кулланилади:

Уқитиш усуллари: лойихалаштириш усули матн ва ахборот манбалари билан ишлаш, тақдимот;

Уқитиш шакллари оммавий, жамоавий, кичик гуруҳларда;

Уқитиш воситалари: лойиха топшириги, услубий курсатмалар.

ЎҚУВ ЛОЙИХА: “УГЛЕВОДОРОДЛАРНИНГ ТАБИИЙ МАНБАЛАРИ”

I. Лойиха топшириги

Кириш. Углеводородларнинг табиий манбалари бу тошкўмир, нефт, табиий газ ва нефтнинг йўлдош газлари ҳисобланади. Тошкўмир-ёқилғи сифатида ишлатилиши билан бирга у қимматли қимёвий моддалар мабайн ҳам ҳисобланади. Тошкўмирдан оғир мой, енгил мой ва ўрта мой фракцияларидан бензол, фенол, антрацен ва бошқа кўпгина углеводородлар олинади. Нефт-мойсимон суюқ углеводородлар аралашмаси ҳисобланади. нефтни бирламчи қайта ишлаш фракцияларидан турли углеводородлар ва бензин керосин ва соя мойлари каби кўнчилик маҳсулотлар олинади. Табiiй газ- газсимон углеводородлар аралашмаси таркиби асосан 96-98 % метандан иборат. Табiiй газдан яна полимерлар учун қимматли ҳам ашё бўлган этилен ва пропилен олинади.

Хозирги кунда инсоният олдида органик ёқилгиларни энергетик мақсадларда қуллашнинг олдини олиш, унинг урнига куёш, шамол, дарё ва денгиз океан сув кучлари, атом ядроси, биологик чикиндилар қабиладан фойдаланиш, озод этилган органик ёқилгиларни эса қимёвий ҳам ашё сифатида ишлатиш муаммоси турибди.

Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо: Лойихада гуруҳларни ҳаётий омиллар тўғрисидаги қисқача маълумот билан таъминлаш.

Лойиха мақсади: “Углеводородларнинг табiiй манбалари” ҳақида маълумотларни тўплаш ва маълумот кўринишида фойдаланувчиларга тақдим этиш.

Яқиний натижа: углеводородларнинг табiiй манбалари тўғрисида маълумотнома.

Фойдаланувчилар: умумий урта мактаб академик лицей ва коллеж ўқувчилари шу соҳага қизиқувчилар.

Лойиха доираси:

бажариш муддати 4 соат

иштирокчилар сони: 30 нафар

Лойиха гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари:

1. Ахборотларни йиғиш: куйидаги мавзулар бўйича:

• Табiiй газ ва ундан олинadиган маҳсулотлар асосида олинadиган ЮМБлар

• Нефт ва уни қайта ишлаш бензин ва унинг турлари

• Тошкўмир ва унинг пиролизи

• нефтни йўлдош газлари

2. Маълумотномани расмийлаштириш
3. Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида ҳисобот тайёрлаш.
4. Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида визуал (оғзаки) тақдимотни тайёрлаш.

II. Лойиха топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиха фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гуруҳ сардорини танланг.
2. Диккат билан лойиха топшириги билан танишинг.
1. Маълумотнома тузилишини аниқланг.

2. Иштирокчилар ўртасида лойихани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

3. Иш режасини тузинг

Лойихани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

4. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни матн, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

5. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

6. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

7. Лойихани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

8. Лойиха тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Оғзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига риоя қилинг, оғзаки тақдимот сирларини эслан чикарманг.

Тавсия этиладиган “Углеводородларнинг табиий манбалари” мавзусидаги маълумотнома тузилиши

1. Титул varaғи
2. Аннотация
3. Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиқ берилди.

• Табиий газ ва ундан олинadиган маҳсулотлар асосида олинadиган ЮМБлар

- Нефт ва уни қайта ишлашб бензин ва унинг турлари
- Тошқўмирва унинг пиролизини
- нефтни йўлдош газлари

4. Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул вараги
2. Лойихани долзарблиги
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха максали, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини қисқа баёни.
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойихани долзарблиги
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха максали, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиха маъсули: маълумотнома
 - титул вараги
 - аннотация
 - мундарижа
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

2.4 "Bolalarda hamshiralik parvarishi" fanidan o'quv loyiha: "Ovqat hazm qilish organ kasalliklari". Ulashev A., *Ishtixon tibbiyot kolleji*

PEDAGOGIK ANNOTATSIYA

Fanning nomi: "Bolalarda hamshiralik parvarishi".

Mavzuning nomi: "Ovqat hazm qilish organ kasalliklari".

Ishtirokchilar: Kollej bosqichi "Davolash ishi" yo'nalishi, 3-kurs o'quvchilari.

O'qitishning maqsadi: O'quvchilarda stomatit, og'iz oqarishi, dispepsiya kasalliklari haqidagi bilim va ko'nikmlarni shakllantirish

Rejalashtirilayotgan o'quv natijalari: O'quvchilarni ovqat hazm qilish a'zolarining anatoma fiziologik xususiyatlari bilan tanishtiradi. O'quvchilarga stomatit kasalligining sabablari turlari, klinik belgilarini tushuntirib beradi.

O'quvchilarga stomatit kasalligining tashxisot usullari davolash, parhez va parvarishni ahamiyatini tushuntiradi.

Stomatit kasalligining parvarishida ishlatiladigan dori darmonlar va kerakli jihozlarni ko'rgatadi. O'quvchilarga og'iz oqarishi kasalligining sabablari, klinik belgilarini tushuntirib beradi. O'quvchilarga oqarishi kasalligining tashxisot usullari davolash, parhez va parvarishni ahamiyatini tushuntiraman..

Loyihalashtirish faoliyati bo'yicha quyidagi amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladi: muammoni shakllantirish va vazifalarni aniqlash; vazifalarni amalga oshirishdagi usullarni tanlash va ulardan foydalanish; o'quvchilar hozirgi ovqat hazm qilish sistemasi kasalliklari haqida ma'lumotga ega bo'ladi, klinikasi va parvarishini organadilar.

O'quvchilar loyihani muvaffaqiyatli bajarishlari uchun bilishlari lozim bo'lgan tayanch bilim va ko'nikmalar quyidagilardan iborat:

Quyidagi tayanch bilimlarni bilishi kerak: Ovqat hazm qilish organlari anatoma-fiziologik xususiyatlarini.

Quyidagi ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak: Og'izni chayishni, malham urtishni, tozalovchi klizma o'tkazishni, ob'ektiv tekshiruvlarni bajara olishi lozim.

Turlanish belgilari bo'yicha loyihaga tavsif: turi nazariy;

predmet va mazmun jihatdan ko'lami ikki fan bo'yicha foydalaniluvchi loyiha; o'quvchilar o'quv loyiha faoliyatlarini muvofiqlashtirish harakteri bevosita; ishtirokchilar soni guruh o'quvchilari 4 ta ishchi guruhga bo'linib, har bir ishchi guruhda 7 tadan ishtirokchi; **bajarish muddati** uzoq muddatli – o'quv semestri yakunigacha; semestr davomida dasturni tashkil etuvchi har bo'lim tayyorligi darajasida taqdimot etib boriladi.

Loyihani bajarish tartibi: o'quvchilarning auditoriyadan tashqari mustaqil faoliyatlarida bajariladi, amaliy mashg'ulotda taqdim etib boriladi. Loyiha mahsuli semestr oxirida, o'quvchilar va pedagog o'rtasida belgilangan kunda amalga oshiriladi.

Loyihaning baholanishi – ishchi guruhlar tomonidan bajarilgan loyiha quyidagicha baholanadi (guruhning har bir a'zosi uchun): o'quvchilar tomonidan bajarilgan loyihaning alohida qismlari (maks. ball – 15); hisobot (maks. ball – 5); loyiha taqdimoti va himoya etish jarayoni (maks. ball – 5).

Loyiha asosida o'qitish bosqichlari.

Tayyorlov bosqichi: loyiha bilan tanishish; auditoriyadagi mashg'ulot vaqtida o'quvchilar faoliyatini tashkil etish.

Loyihani bajarish bosqichlari: auditoriyadan tashqari faoliyat davrida.

Yakuniy bosqich: loyiha taqdimoti, loyiha va auditoriya mashg'ulotida o'quvchilarning loyihalashtirish faoliyatini baholash.

Loyiha asosida o'qitishni boshqarish: auditoriyadan tashqari faoliyatda.

O'qitish modeliga qisqacha tavsifnoma.

Loyiha asosida o'qitish jarayonida quyidagilar qo'llaniladi:

o'qitish usullari: loyihalashtirish usuli, matn va axborot manbalari bilan ishlash, taqdimot,

o'qitish shakllari: ommaviy, alohida, guruhiy;

o'qitish vositalari: loyiha topshirig'i, uslubiy ko'rsatmalar, kompyuter texnologiyalari.

O'QUV LOYIHA:

"OVQAT HAZM QILISH ORGAN KASALLIKLARI"

I. Loyiha topshirig'i

Kirish. Biz bilamizki, hozirda bolarni to'g'ri ovqatlantirish bo'yicha bir qancha qo'llanma va uslubiy tavsiyanomalar mavjud. Bolani to'g'ri ovqatlantirishga berilayotgan e'tiborning ahamiyati shundaki ko'pchilik ovqat hazm qilish kasalliklari asosida noto'g'ri ovqatlantirish yotadi.

Loyiha doirasida yechilishi kerak bo'lgan muammo baolalarda ovqatlantirishni noto'g'ri yo'lga qo'yilganligi, bola parvarishida uchraydigan kamchiliklar. Bolalarni noto'g'ri ovqatlantirish kopgina kasalliklar sababi bo'lmoqda.

Vazifalar:

1. Ovqat hazm qilish a'zolarining anatomo-fiziologik xususiyatlarini tushuntirish
2. Stomatit og'iz oqarishi, dispepsiya kasalliklarini sabablari turlari klinik belgilari aytish.
3. Kasallikning tashxisot usullari davolashni o'rgatish.
4. Parhez va parvarishning ahamiyati aytish.

Loyihaning maqsadi (nima uchun yaratilayapti) Bolani sog'lom o'sishi va rivojlanishi uchun bolani noto'g'ri ovqatlantirish, ovqat hazm qilish kasalliklaridan himoya qilish.

Loyihani amalga oshirishdan erishiladigan natija (loyiha mahsuli) Bolani sog'lom o'sishi va rivojlanishi uchun bolani noto'g'ri ovqatlantirish, ovqat hazm qilish kasalliklaridan himoya qilish bo'yicha yo'riqnoma tayyorlash.

Loyihadan foydalanuvchilar: bolalarda hamshiralik parvarishi fani o'qituvchilari, o'rganayotgan o'quvchilar va boshqalar.

Loyihaning tarkibi: Bolani ovqat hazm qilish sistemasini anatoma fiziologik xususiyati.

Loyiha doirasi:

• bajarilish muddati: semestr davomida (yakuniy nazoratdan oldin taqdimot qilinadi), loyiha qismlari belgilangan grafik asosida;

• ishtirokchilar soni: guruh o'quvchilari 4 ta ishchi guruhga bo'linib, har bir ishchi guruhda 7 tadan ishtirokchi bo'lishi mumkin.

II. Loyiha topshirig'ini barish bo'yicha o'quvchilarga uclubiy ko'reatmalar Loyiha faoliyatini bosqichma-bosqich bajarish uchun yo'riqnoma

1. Guruh sardorini tanlang.

2. Diqqat bilan loyiha topshirig'i bilan tanishing.

3. Ma'lumotnoma tuzilishini aniqlang.

4. Ishtirokchilar o'rtasida loyihani ishlab chiqish bo'yicha hamda uni rasmiylashtirish, taqdimotga va hisobotga tayyorlash bo'yicha vazifalar va faoliyat turlarini taqsimlang.

5. Ish rejasini tuzing

Loyihani bajarish bo'yicha ish rejasi (Lavha)

Ishtirokchilar Ф I	Vazifa, faoliyat turi	Ish mazmuni	Tayyor mahsul turi	Bajarish muddati

6. Axborot manbalarini aniqlang, axborotni yig'ing va uni matn, jadval, chizma hamda sharhlash ko'rinishida rasmiylashtiring (Diqqat! Ushbu vazifani barcha guruh ishtirokchilari bajaradi).

7. Natijalarni ma'lumotnoma ko'rinishida materiallarni rasmiylashtiring (1-ta o'quvchi).

8. Hisobotni tayyorlash yo'riqnomasi bo'yicha, hisobotni tayyorlang (2-ta o'quvchi).

9. Loyihani Microsoft Power Point bo'yicha tayyorlash yo'riqnomasidan foydalanib, taqdimotga tayyorlang (2-ta o'quvchi).

10. Loyiha taqdimotida guruh a'zolari o'rtasidagi vazifalarni aniqlang. Og'zaki taqdimotga tayyorgarlik vaqtida uning qoidalariga rioya qiling, og'zaki taqdimot sirlarini esdan chiqarmang.

Tavsiya etiladigan "Stomatit, og'iz oqarishi, dispepsiya kasalliklari bo'yicha o'quvchilarda bilim va ko'nikmalarni shakllantirish" mavzusidagi ma'lumotnoma tuzulishi

1. Titul varag'i.

2. Annotatsiya.

3. Kirish-ma'lumotli axborotning mohiyati va vazifasi ochib beriladi.

- Ovqat hazm qilish a'zolarining anatomo-fiziologik xususiyatlarini tushuntirish.

- Stomatit og'iz oqarishi, dispepsiya kasalliklarini sabablari turlari klinik

belgilari aytish.

- Kasallikning tashxisot usullari davolashni o'rgatish.

- Parhez va parvarishning ahamiyati aytish.

4. Foydalanilgan manbalar ro'yxati

Loyiha ishi to'risida hisobot tuzulishi.

1. Titul varag'i
2. Loyihani dolzarbligi
3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.
4. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi, muammo, loyiha maqsadi, yakuniy natija, foydalanuvchilar.
5. Bajaruvchilarni ko'rsatgan holda ma'lumotnoma tuzulishini qisqa bayoni.
6. Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning atijaviyligi, qiyinchiliklar va uni yengi o'tis yo'llarini baholash.

Vizual taqdimot tuzulishi.

1. Loyiha mavzusi. Bajaruvchilar.
2. Loyiha dolzarbligi.
3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.
4. Loyihaning ish rejasini (jadval) bayon eting.
5. Loyiha ma'suli; ma'umotnoma
 - titul varag'i
 - annotatsiya
 - mundarija
6. Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning natijaviyligi, qiyinchiliklari va uni yengib o'tish yo'llarini baholash

2.5

“Инглиз тили” фанидан ўқув лойиҳа топшириги: “Буюк Британия халқининг маданияти”.

Абдулқосимова О.О., Тошкент молия ва иқтисодийёт коллежи

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Фанининг номи: Инглиз тили.

Мавзунинг номи: “Буюк Британия халқининг маданияти”.

Иштирокчилар: КХК 1- босқич ўқувчилари.

Таълимнинг мақсади: мавзу бўйича эгалланган билимларни чуқурлаштириш мақсадида Буюк Британия халқининг анъаналари, турмуш тарзи бўйича малака билимларини шакллантириш.

Режалаштириладиган ўқув натижалари: Буюк Британия халқининг маданияти турмуш тарзи анъаналари хақида кенгрок маълумотга эга бўлади.

Лойиҳалаштириши фаолияти бўйича куйидаги амалий кўникмаларга эга бўлади: мавзу моҳиятини англаш ва вазифаларни аниқлаш; вазифаларни амалга оширишдаги усулларни танлаш ва улардан фойдаланиш;...

Ўқувчилар лойиҳани муваффақиятли бажаришлари учун билишлари лозим бўлган олдинги билим ва кўникмалар куйидагилардан иборат:

Куйидаги олдинги билимларни билиши керак: Буюк Британия хақида умумий маълумотга эга булиш

Куйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак

Турлашиш белгилари бўйича лойиҳага тавсиф: тури амалий; предмет ва мазмун жиҳатдан кўлами бир фан бўйича фойдаланилувчи монолоийҳа; ўқувчилар ўқув лойиҳа фаолиятларини мувофиқлаштириш характери: восита; иштирокчилар сони 3 тадан 4 тагача иштирокчи бўлиши мумкин; ажариш муддати - 1 ой

Лойиҳани бажариш тартиби: ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустақил фаолиятларида бажарилади, амалий машғулотда тақдим этиб борилади. Лойиҳа махсули, ўқувчилар ва педагог ўртасида белгиланган кунда амалга оширилади.

Лойиҳанинг баҳоланиши – ишчи гуруҳлар томонидан бажарилган лойиҳа куйидагича баҳоланади (гуруҳнинг хар бир аъзоси учун): ўқувчилар томонидан бажарилган лойиҳанинг алоҳида қисмлари (макс. балл – 5); хисобот (макс. балл – 5); лойиҳа тақдмоти ва химоя этиш жараёни (макс. балл – 10).

Лойиҳавий таълимни ташкил этиш босқичлари

Тайёрлов босқичи: лойиҳа билан танишиш; аудиториядаги машғулот вақтида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Лойиҳани бажариш босқичлари: аудиториядан ташқари фаолият даврида.

Якуий босқич: лойиҳа тақдмоти, лойиҳа ва аудитория машғулотида ўқувчиларнинг лойиҳалаштириш фаолиятини баҳолаш.

Лойиҳа асосида ўқитишни бошиқариш: аудиториядан ташқари фаолиятда.

Таълим моделлининг қисқача тавсифномаси

Лойиҳа асосида ўқитиш жараёнида куйидагилар қўлланилади:

Ўқитиши усуллари: лойихалаштириш усули, матн ва ахборот манбалари билан ишлаш, тақдирот;

Ўқитиши шакллари: оммавий, алоҳида, гуруҳий;

Ўқитиши воситалари: лойиха топшириги, услубий кўрсатмалар, компьютер технологиялари.

ЎҚУВ ЛОЙИХА: “БУЮК БРИТАНИЯ ХАЛКИНИНГ МАДАНИЯТИ”

I. Лойиха топшириги

Кириш. Хозирда Инглиз тилига булган талаб ошиб бормокда. Уқувчилар келаятда инглиз тилини урганиш баробарида инглиз забон халкларининг урф-одати ва анъаналарини билишлари шарт. Бирок уқувчилар бу хақида етарлича маълумотга эга эмаслар.

Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо: уқувчиларни Буюк Британия халкининг маданияти тўғрисидаги маълумотлар билан таъминлаш.

Ўқув лойиха мавзулари:

1. Буюк Британиянинг географик жойлашуви
2. Буюк Британиянинг давлат рамзлари
3. Буюк Британия халкининг турмуш тарзи
4. Кирил оиласи
5. Буюк Британия халкининг байрамлари
6. Буюк Британиянинг диққатга сазовор жойлари

Лойиха мақсади (у нима учун яратилади): Буюк Британия халкининг маданияти

тўғрисида рефератни ишлаб чиқиш.

Яқуний натижа: Буюк Британия халкининг маданияти тўғрисида қисқа ва тузилмавий ахборотни ўз ичига олувчи реферат.

Фойдаланувчилар: Коллеж уқувчилари.

Лойиха доираси:

бажариш муодати: 1 ой

- *иштирокчилар сони:* 4 та
- Лойиха тузилиши ва мазмуни
- Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиб берилади.
- Лойиха мавзусини ёритиб берувчи, ахборот.
- Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиха гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари

1. Ахборот манбаларини аниқлаш, уни йиниш.
2. Ахборотни танлаш ва тузилмага келтириш.
3. Маълумотномани расмийлаштириш.
4. Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида оғзаки ахборот тайёрлаш.
5. Ҳисобот тайёрлаш.

II. Лойиха топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиха фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гуруҳ сардорини танлаш.

2. Диккат билан лойиха топшириғи билан танишинг.
3. Маълумотнома тузилишини аниқланг.
4. Иштирокчилар ўртасида лойихани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.
5. Иш режасини тузинг

Лойихани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни матн, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

7. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

9. Лойихани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

10. Лойиха тақдимида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Оғзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қоидаларига риоя қилинг, оғзаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

Тавсия этиладиган “Буёқ британия халқининг маданияти” мавзусидаги маълумотнома тузилиши

Титул варағи

Аннотация

Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиб берилди.

1. Буёқ Британиянинг географик жойлашуви
 2. Буёқ Британиянинг давлат рамзлари
 3. Буёқ Британия халқининг турмуш тарзи
 4. Кирул оиласи
 5. Буёқ Британия халқининг байрамлари
 6. Буёқ Британиянинг диккатга сазовор жойлари
- Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул варағи
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини кўрсатиб баён.
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиха маъсули: маълумотнома
 - титул варағи
 - аннотация
 - мундарижа
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

2.6 "Soliq tizimi" fanidan o'quv loyiha topshirig'i: "Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish".

To'rayeva M., Toshkent iqtisodiyot kolleji

PEDAGOGIK ANNOTATSIYA

Fanning nomi: "Soliq tizimi".

Mavzuning nomi: "Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish".

Ishtirokchilar: 2-kurs kollej o'quvchilari uchun.

O'qitishning maqsadi: Mahalliy soliqlar va yig'implar bo'yicha egallangan bilimlarni chuqurlashtirish maqsadida Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish bo'yicha malaka ko'nikmalarni shakllantirish.

Rejalashtirilayotgan o'quv natijalari: Mahalliy soliqlar va yig'implarning maqsadi va vazifalarini anglab yetadi; mahalliy soliqlarning turlari (bevosita va bilvositaligi)ni ajrata oladi; mahalliy soliqlar va yig'implarni undirishda nimalarga e'tibor berish kerakligini o'zlashtiradi; Ushbu mahalliy soliqlar va yig'implarni hisob-kitoblar va undirish mexanizmlarini takomillashtirish ko'nikmalariga ega bo'ladi.

Loyixalashirish faoliyati bo'yicha quyidagi amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladi: muammoni shakllantirish va vazifalarni aniqlash; vazifalarni amalga oshirishdagi usullarni tanlash va ulardan foydalanish; o'z faoliyatini rejalashtirish; ma'lumot manbalarini aniqlash, tizimga keltirish va tahlil etish; natijalarni talab darajasida rasmiylashtirish va kerakli ko'rinishda taqdim etish.

O'quvchilar loyihani muvaffaqiyatli bajarishlari uchun bilishlari lozim bo'lgan tayanch bilim va ko'nikmalar quyidagilardan iborat:

Quyidagi tayanch bilimlarni bilishi kerak: mahalliy soliqlar va yig'implar haqida ushuncha; ob'ektlari, sub'ektlari va soliq to'lovchilari; mahalliy soliqlarni hisob-kitobi va uni undirish bo'yicha ma'lumotlarni strukturalash.

Quyidagi ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak: biror obyekt haqida ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va taqdim etish; guruhda faoliyat yuritish, hamkorlikda o'qish tartib qoidalari.

Turlanish belgilari bo'yicha loyihaga tavsif: turi amaliy; predmet va mazmun jihatdan ko'lami bir bob bo'yicha foydalaniluvchi monoloyiha; o'quvchilar o'quv loyiha faoliyatlarini muvofiqlashtirish xarakteri bevosita; ishtirokchilar soni 5 tadan 8 tagacha ishtirokchi bo'lishi mumkin; bajarish muddati o'rta muddatli – 1-oy.

Loyihani bajarish tartibi: o'quvchilarning auditoriyadan tashqari mustaqil faoliyatlarida bajariladi, amaliy mashg'ulotda taqdim etib boriladi. Loyiha mahsuli o'quvchilar va pedagog o'rtasida belgilangan kunda amalga oshiriladi.

Loyihaning baholanishi – ishchi guruhlar tomonidan bajarilgan loyiha quyidagicha baholanadi (guruhning har bir a'zosi uchun): o'quvchilar tomonidan bajarilgan loyihaning alohida qismlari (maks. ball – 8); hisobot (maks. ball – 2); loyiha taqdimoti va himoya etish jarayoni (maks.ball– 5).

Loyiha asosida o'qitish bosqichlari

Tayyorlov bosqichi: loyiha bilan tanishish; auditoriyadagi mashg'ulot vaqtida o'quvchilar faoliyatini tashkil etish.

Loyihani bajarish bosqichlari: auditoriyadan tashqari faoliyat davrida.

Yakuniy bosqich: loyiha taqdimoti, loyiha va auditoriya mashg'ulotida o'quvchilarning loyihalashtirish faoliyatini baholash.

Loyiha asosida o'qitishni boshqarish: auditoriyadan tashqari faoliyatda.

Ta'lim modelining qisqacha tavsifnomasi

Loyiha asosida o'qitish jarayonida quyidagilar qo'llaniladi:

o'qitish usullari: loyihalashtirish usuli, matn va axborot manbalari bilan ishlash, taqdimot;

o'qitish shakllari: ommaviy, alohida, guruhiy;

o'qitish vositalari: loyiha topshirig'i, uslubiy ko'rsatmalar, kompyuter texnologiyalari.

O'QUV LOYIHA: "JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN MAHALLIY SOLIQ VA YIG'IMLARNI HISOB KITABI VA UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH"

1. Loyiha topshirig'i

Kirish. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimov – "Islohotlar va o'zgarishlar yo'lida faqatgina erishilgan marralar bilan cheklanib qolish aslo mumkin emas. Iqtisodiyotdagi islohotlar va o'zgarishlar jarayoni hech qachon nihoya bilmaydi. Bu, eng avvalo, budjet va soliq siyosatidagi islohotlarni chuqurlashtirish bilan bog'liqdir." – degan edi.

Respublikamizda iqtisodiyotni erkinlashuvi sharoitida mustaqil milliy moliya, kredit tizimi, budjet va soliq siyosatining yuritilishida bozor iqtisodiyotiga o'tishning o'ziga xos ijtimoiy himoyalangan, bosqichma-bosqich yo'li tanlandi. O'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlarning shakllanishiga oid tub iqtisodiy islohotlarning o'tkazilishi davlatning moliya, budjet, soliq, pul-kredit siyosati yo'nalishlarini takomillashtirishni talab etmoqda.

Mahalliy soliqlar mahalliy budjetda muhim tarkibiy qismni tashkil etadi va mahalliy hokimiyat organlarining faoliyat ko'rsatishlarida asosiy moliyaviy manba bo'lib hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotida ro'y berayotgan tub o'zgarishlar ijtimoiy-iqtisodiy yaratuvchilik ruhida mahalliy soliqlarni boshqarish, mahalliy soliqlar bo'yicha huquq va majburiyatlarining bajarilishini qayta ko'rib chiqishni talab etmoqda.

Mahalliy soliqlar davlatning iqtisodiy va ijtimoiy vazifalarini amalga oshirishda, birinchi navbatda davlat mablag'larini qayta taqsimlash va ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Aholini ijtimoiy himoya qilish bilan bog'liq chora-tadbirlarni moliyalashtirish asosan mahalliy budjetga tushgan soliqlar hisobidan amalga oshiriladi. Ushbu bitiruv malakaviy ishda jahon moliyaviy-iqtisodiy inqrozi sharoitida mahalliy soliqlarni undirish muammolari va ularni undirish mexanizmini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari ochib berilgan, shuningdek Xorazm viloyatida jami soliq tushumlar tarkibida jami mahalliy soliqlar va soliq turlarining o'rimi, mahalliy budjetlarning daromad bazalarini

mustahkamlashda mahalliy soliqlarning ta'sirchanligini oshirish, mahalliy soliqlarni undirishda mahalliy hokimiyat organlarining rolini oshirish ifoda etilgan.

SHuni ta'kidlash joizki, bugungi amalga oshirilayotgan islohotlarning tub negizi iqtisodiyotni erkinlashtirish va modernizatsiya qilish asnosida mamlakatda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashdan iboratdir. Bunda esa, albatta, amaldagi soliqqa tortish tizimini takomillashtirish, mavjud muammolarni o'z vaqtida bartaraf etish iqtisodiy islohotlar muvaffaqiyatini belgilashda muhim ahamiyat kasb etadi. SHuning uchun ham Prezidentimiz I.A.Karimov ta'kidlaganidek, "Soliq siyosatini yanada erkinlashtirish va soliq organlari faoliyatini takomillashtirish borasida ishlar davom ettiriladi"¹.

Mazkur loyiha vatanimiz va chet el adabiyotlaridan, matbuotda e'lon qilingan maqolalardan foydalangan holda tayyorlandi, shuningdek, internet tamog'i orqali olingan ma'lumotlar bilan ham boyitildi.

Loyiha doirasida yechilishi kerak bo'lgan muammo Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirishdan iborat.

Vazifalar:

Mazkur mavzu bo'yicha mahalliy soliqlar va yig'implarni ikkita jadval ko'rinishida tashkil etish. Birinchi jadval mahalliy soliqlar (Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga, jismoniy shaxslarning er soligi, jismoniy shaxslarning er soligi, jismoniy shaxslardan transport vositalariga benzin, dizel yoqilg'isi va gaz ishlatganlik uchun olinadigan soliq, jismoniy shaxslardan transport vositalariga benzin, dizel yoqilg'isi va gaz ishlatganlik uchun olinadigan soliq, tadbirkorlik faoliyatining ayrim turlari bo'yicha qat'iy belgilangan soliq bo'yicha soliq)dan iborat. Ikkinchi jadvalda mahalliy yig'implar turlari aks etgan javdallar hosil qilib, ularni bir-biridan farqini amalga oshirish.

Jadvalga yuqorida keltirilgan soliq va yig'implarni soliq stavkasining qaysi turda isoblab undirilishi to'g'risida ma'lumotlar kiritib, farqini aniqlash.

Bu boy'icha so'rovlarni tashkil etish.

Loyihaning maqsadi (u nima uchun yaratiladi): Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish.

Yakuniy natija: axborotlar yo'damida soliq va yig'implarni farqini aniq va tushunarli ravishda bayon etilish, kerakli ma'lumotlar yordamida jismoniy shaxslarning mahalliy soliq va yig'implarini hisob-kitobi va undirish bo'yicha ma'lumotlar bazasini shakllantirish.

Loyihadan foydalanuvchilar: Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari va o'qituvchilari hamda ma'muriyat.

Loyiha doirasi:

bajarish muddati: 1 oy.

¹ Президент И.Каримовнинг 2006 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш асослари ва 2007 йилда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси. Солиқлар ва боғжона хабарлари, 2007 йил 14 феврал.

ishtirokchilar soni: guruh o'quvchilari 3 ta ishchi guruhga bo'linib, har bir ishchi guruhda 5 tadan 8 tagacha ishtirokchi bo'lishi mumkin.

II. Loyiha topshirig'ini barish bo'yicha o'quvchilarga uclubiy ko'rsatmalar

Loyiha faoliyatini bosqichma-bosqich bajarish uchun yo'riqnoma

1. Guruh sardorini tanlang.

2. Diqqat bilan loyiha topshirig'i bilan tanishing.

3. Ma'lumotnoma tuzilishini aniqlang.

4. Ishirokchilar o'rtasida loyihani ishlab chiqish bo'yicha hamda uni rasmiylashtirish, taqdimotga va hisobotga tayyorlash bo'yicha vazifalar va faoliyat turlarini taqsimlang.

5. Ish rejasini tuzing

Loyihani bajarish bo'yicha ish rejasi

Ishirokchilar №1	Vazifa, faoliyat turi	Ish mazmuni	Tayyor mahsul turi	Bajarish muddati

6. Axborot manbalarini aniqlang, axborotni yig'ing va uni matn, jadval, chizma hamda sharhlash ko'rinishida rasmiylashtiring (Diqqat! Ushbu vazifani barcha guruh ishtirokchilari bajaradi).

7. Natijalarni ma'lumotnoma ko'rinishida materiallarni rasmiylashtiring (1-ta o'quvchi).

8. Hisobotni tayyorlash yo'riqnomasi bo'yicha, hisobotni tayyorlang (2-ta o'quvchi).

9. Loyihani Microsoft Power Point bo'yicha tayyorlash yo'riqnomasidan foydalanib, taqdimotga tayyorlang (2-ta o'quvchi).

10. Loyiha taqdimotida guruh a'zolari o'rtasidagi vazifalarni aniqlang. Og'zaki taqdimotga tayyorgarlik vaqtida uning qoidalariga rioya qiling, og'zaki taqdimot sirlarini esdan chiqarmang.

Tavsiya etiladigan "Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'imlarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish" mavzusidagi ma'lumotnoma tuzulishi

1. Titul varag'i.

2. Annotatsiya.

3. Kirish-ma'lumotli axborotning mohiyati va vazifasi ochib beriladi.

4. Foydalanilgan manbalar ro'yxati.

Loyiha ishi to'risida hisobot tuzulishi.

1. Titul varag'i
2. Loyihani dolzarbligi
3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.
4. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi, muammo, loyiha maqsadi, yakuniy natija, foydalanuvchilar.
5. Bajaruvchilarni ko'rsatgan holda ma'lumotnoma tuzulishini qisqa bayoni.
6. Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning atijaviyligi, qiyinchiliklar va uni yengib o'tis yo'llarini baholash.

Vizual taqdimot tuzulishi.

1. Loyiha mavzusi. Bajaruvchilar.
2. Loyiha dolzarbligi.
3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.
4. Loyihaning ish rejasini (jadval) bayon eting.
5. Loyiha ma'suli; ma'umotnoma
 - titul varag'i
 - annotatsiya
 - mundarija
6. Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning natijaviyligi, qiyinchiliklari va uni yengib o'tish yo'llarini baholash.

Loyiha sifatini, loyiha ustida ishlash jarayoni: ishning natijaviyligi, qiyinchiliklari va uni yengib o'tish yo'llarini baholash.

Pedagogik annotatsiya

Fanning nomi: “Tovarshunoslik”.

Mavzuning nomi: “Baliq va baliq mahsulotlarini avfzalliklari”.

Ishirokchilar: 2-kurs kollej o’quvchilari uchun.

O’qitishning maqsadi: Ta’limiy – Baliq va baliq mahsulotlarini o’rganish bo’yicha egallangan bilimlarni chuqurlashtirish maqsadida malaka ko’nikmalarini shakllantirish.

Rejalashtirilayotgan o’quv natijalari: Baliq va baliq mahsulotlarini avfzalliklari bo’yicha maqsadi va vazifalarini anglab yetadi; Masalalarni ochi berishda nimalarga e’tabor berish kerakligini o’zlashtiradi; Ushbu masalalar bo’yicha muammolarni yechimi topish va avfzalliklarini yo’ritishni takomillashtirish ko’nikmalariga ega bo’ladilar.

Loyixalashtirish faoliyati bo’yicha quyidagi amaliy ko’nikmalarga ega bo’ladi: Baliq va baliq mahsulotlarini avfzalliklari bo’yicha ko’nikmani shakllantirish va vazifalarni aniqlash; vazifalarni amalga oshirishdagi usullarni tanlash va ulardan foydalanish; o’z faoliyatini rejalashtirish; ma’lumot manbalarini aniqlash, tizimga keltirish va tahlil etish; natijalarni talab darajasida rasmiylashtirish va kerakli ko’rinishda taqdim etish.

O’quvchilar loyihani muvaffaqiyatli bajarishlari uchun bilishlari lozim bo’lgan tayanch bilim va ko’nikmalar quyidagilardan iborat:

Quyidagi tayanch bilimlarni bilishi kerak: Assortiment, Assortiment tarkibi, Baliq go’shti, Baliq turlari, Bankali baliq konservalari, Ikra, Iste’mol qiymati, Mahsulot sifati

Quyidagi ko’nikmalarga ega bo’lishlari kerak: biror masalalar bo’yicha tegishli ma’lumotlarni yig’ish, qayta ishlash va taqdim etish; guruhda faoliyat yuritish, hamkorlikda o’qish tartib qoidalari.

Turlanish belgilari bo’yicha loyihaga tavsif: turi amaliy; predmet va mazmun jihatdan ko’lami bir bob bo’yicha foydalaniluvchi monoloyiha; o’quvchilar o’quv loyiha faoliyatlarini muvofiqlashtirish xarakteri bevosita; ishtirokchilar soni 5 tadan 8 tagacha ishtirokchi bo’lishi mumkin; bajarish muddati o’rta muddatli – 1-oy.

Loyihani bajarish tartibi: o’quvchilarning auditoriyadan tashqari mustaqil faoliyatlarida bajariladi, amaliy mashg’ulotda taqdim etib boriladi. Loyiha mahsuli o’quvchilar va pedagog o’rtasida belgilangan kunda amalga oshiriladi.

Loyihaning baholanishi –ishchi guruhlar tomonidan bajarilgan loyiha quyidagicha baholanadi (guruhning har bir a’zosi uchun): o’quvchilar tomonidan bajarilgan loyihaning alohida qismlari (maks. ball – 8); hisobot (maks. ball – 2); loyiha taqdimoti va himoya etish jarayoni (maks.ball– 5).

Loyiha asosida o’qitish bosqichlari

Tayyorlov bosqichi: loyiha bilan tanishish; auditoriyadagi mashg'ulot vaqtida o'quvchilar faoliyatini tashkil etish.

Loyihani bajarish bosqichlari: auditoriyadan tashqari faoliyat davrida.

Yakuniy bosqich: loyiha taqdimoti, loyiha va auditoriya mashg'ulotida o'quvchilarning loyihalashtirish faoliyatini baholash.

Loyiha asosida o'qitishni boshqarish: auditoriyadan tashqari faoliyatda.

Ta'lim modelining qisqacha tavsifnomasi

Loyiha asosida o'qitish jarayonida quyidagilar qo'llaniladi:

o'qitish usullari: loyihalashtirish usuli, matn va axborot manbalari bilan ishlash, taqdimot;

o'qitish shakllari: ommaviy, alohida, guruhiy;

o'qitish vositalari: loyiha topshirig'i, uslubiy ko'rsatmalar, kompyuter texnologiyalari.

O'QUV LOYIHA:

"BALIQ VA BALIQ MAHSULOTLARINI AVFZALLIKLARI"

I. Loyiha topshirig'i

Kirish. Baliq go'shti tarkibida oqsil, yog', mineral moddalar, A, D vitaminlari va boshqa moddalar bor. Oqsil ayniqsa muhimdir. Oqsil baliq go'shtidagi moddalarning 21% ini tashkil etadi, ahamiyatsizroq oqsil moddalari juda ham kam, ular faqat birlashtiruvchi to'qimalardagina mavjud.

Yog' tarkibi turli zot baliqlarda 0,1 dan 30% gacha va undan ham ortiq o'zgarib turadi. Baliqlar yog'lilik darajasiga ko'ra yog'liq baliqlarga (yog'i 7-8% dan ortiq), o'rtacha yog'liq baliqlar (yog'i 1-7%) va oriq baliqlarga (yog'i 1% gacha) bo'linadi. yog' baliqning ta'mini yaxshilaydi va uning kaloriyasini oshiradi.

Mineral moddalar miqdori taxminan 0,5 dan to 2% atrofida o'zgarib turadi. Baliqda shuningdek, kaltsiy, kaliy, fosfor va qalqonsimon bezning normal faoliyati uchun ayniqsa zarur bo'lgan yod ham bor.

Baliqlarning ximiyaviy tarkibi hatto bir xil zotdagi baliqning o'zida ham o'zgarib turadi va bu holat bir qator omillarga bog'liqdir. Bu omillarning asosiylari - jinsi, katta-kichikligi, yoshi, oriq-semizligi, ovlash vaqti va ovlanadigan joyi hamda ovlangandan so'ng ishlanish usullaridan iborat. Chunonchi, erkak baliqlarning go'shti urg'ochi baliq go'shtiga qaraganda birmuncha yumshoq konsistentsiyaga ega. Yirik baliqlar odatda maydalariga nisbatan yog'liroq, chiqitlari esa kamroq bo'ladi. Semiz baliqlarda yog'dan tashqari oqsil ham oriqroq baliqlarga qaraganda ko'p bo'ladi.

Baliq go'shti hayvon go'shtiga nisbatan odam organizmida to'laroq va tezroq hazm bo'ladi. Masalan, go'shtlik taomlar organizmida 4-5 soat davomida, baliq go'shtidan tayyorlangan taomlar esa 2-3,5 soatda hazm bo'ladi. Go'shtlik oziq-ovqatlarni doim navbati bilan baliq go'shtidan tayyorlangan taomlarga almashtirib iste'mol qilish tavsiya etiladi.

Turli baliqlarning kaloriyaliligi turlichadir, masalan: semiz baliqning 100 g go'shti 140 dan to 250 kkal, o'rtacha semiz baliq go'shti-90 dan to 110 kkal, oriq baliq go'shti- 70 dan to 90 kkal bo'ladi. Bundan tashqari semiz baliqlar A va D

vitaminlariga boyroq bo'ladi. Oriq baliqlarda vitaminlar bo'lmaydi, bo'lsa ham juda kamdir.

Mazkur loyiha vatanimiz va chet el adabiyotlaridan, matbuotda e'lon qilingan maqolalardan foydalangan holda tayyorlandi, shuningdek, internet tarmog'i orqali olingan ma'lumotlar bilan ham boyitildi.

Loyiha doirasida yechilishi kerak bo'lgan muammo Baliq va baliq mahsulotlarini avfzalliklarini bilish uchun uning tarkibi va fodaliligini aniqlab topishdan iborat

Vazifalar:

Mazkur mavzu bo'yicha Baliq turlari va ularni ikralari hamda tayyorlash usullari bo'yicha yozilgan plakatlar tayyorlanadi. Bu boy'icha so'rovlarni tashkil etish.

Loyihaning maqsadi (u nima uchun yaratiladi): Baliq va baliq mahsulotlari bo'yicha uni tarkibini o'rganish va uning inson organizmi va hayotimiz uchun muxim avfzallik tomonlarini yo'ritib berishdan o'quvchilarni shu masala yuzasidan bilimlarini takomillashtirishdan iborat

Yakuniy natija: Baliq va baliq mahsulotlarini avfzalliklari bo'yicha ma'lumotlar bazasini shakllantirish.

Loyihadan foydalanuvchilar: Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari va o'qituvchilari hamda ma'muriyat.

Loyiha doirasi:

bajarish muddati: 10 kun

ishtirokchilar soni: guruh o'quvchilari 3 ta ishchi guruhga bo'linib, har bir ishchi guruhda 5 tadan 10 tagacha ishtirokchi bo'lishi mumkin.

II. Loyiha topshirig'ini barish bo'yicha o'quvchilarga uclubiy ko'rsatmalar

Loyiha faoliyatini bosqichma-bosqich bajarish uchun yo'riqnoma

1. Guruh sardorini tanlang.

2. Diqqat bilan loyiha topshirig'i bilan tanishing.

3. Ma'lumotnoma tuzilishini aniqlang.

4. Ishtirokchilar o'rtasida loyihani ishlab chiqish bo'yicha hamda uni rasmiylashtirish, taqdimotga va hisobotga tayyorlash bo'yicha vazifalar va faoliyat turlarini taqsimlang.

5. Ish rejasini tuzing

Loyihani bajarish bo'yicha ish rejasi

Ishtirokchilar Φ I	Vazifa, faoliyat turi	Ish mazmuni	Tayyor mahsul turi	Bajarish muddati

6. Axborot manbalarini aniqlang, axborotni yig'ing va uni matn, jadval, chizma hamda sharhlash ko'rinishida rasmiylashtiring (Diqqat! Ushbu vazifani barcha guruh ishtirokchilari bajaradi).

7. Natijalarni ma'lumotnoma ko'rinishida materiallarni rasmiylashtiring (1-ta o'quvchi).

8. Hisobotni tayyorlash yo'riqnomasi bo'yicha, hisobotni tayyorlang (2-ta o'quvchi).

9.Loyihani Microsoft Power Point bo'yicha tayyorlash yo'riqnomasidan foydalanib, taqdimotga tayyorlang (2-ta o'quvchi).

10.Loyiha taqdimotida guruh a'zolari o'rtasidagi vazifalarni aniqlang. Og'zaki taqdimotga taqdimotga tayyorgarlik vaqtida uning qoidalariga rioya qiling, og'zaki taqdimot sirlarini esdan chiqarmang.

Tavsiya etiladigan "Jismoniy shaxslardan olinadigan mahalliy soliq va yig'implarni hisob kitobi va undirish mexanizmini takomillashtirish" mavzusidagi ma'lumotnoma tuzulishi

- 1.Titul varag'i.
- 2.Annotatsiya.
- 3.Kirish-ma'lumotli axborotning mohiyati va vazifasi ochib beriladi.
- 4.Foydalanilgan manbalar ro'yxati.

Loyiha ishi to'risida hisobot tuzulishi.

1. Titul varag'i
- 2.Loyihani dolzarbligi
- 3.Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija,foydalanuvchilar.
- 4.Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi,muammo,liyiha maqsadi,yakuniy natija,foydalanuvchilar.
- 5.Bajaruvchilarni ko'rsatgan holda ma'lumotnoma tuzulishini qisqa bayoni.
- 6.Loyiha sifatini,liyiha ustida ishlash jarayoni:ishning atijaviyligi, qiyinchiliklar va uni yengi o'tis yo'llarini baholash.

Vizual taqdimot tuzulishi.

- 1.Loyiha mavzusi.Bajaruvchilar.
- 2.Loyiha dolzarbligi.
- 3.Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija,foydalanuvchilar.
4. Loyihaning ish rejasini (jadval) bayon eting.
- 5.Loyiha ma'suli; ma'umotnoma
-titul varag'i
-annotatsiya
-mundarija
- 6.Loyiha sifatini,loyiha ustida ishlash jarayoni:ishning atijaviyligi,qiyinchiliklari va uni yengib o'tish yo'llarini baholash.

“Информатика ва ахборот технологиялари” фанидан ўқув лойиҳа тўшириги: “Офис дастурларидан фойдаланиб касбий фаолиятга оид амалий масалаларни ечиш”.

Сиддиқова С.Г., Бухоро нефт ва газ sanoati касб-хунар коллежи

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Фанининг номи: “Информатика ва ахборот технологиялари”.

Мазмунинг номи: “Офис дастурларидан фойдаланиб касбий фаолиятга оид амалий масалаларни ечиш”.

Иштирокчилар: I-курс ўқувчилари.

Ўқитишнинг мақсади: ўқув курси бўйича эгалланган билимларни чуқурлаштириш мақсадида офис дастурлари бўйича малака кўникмаларни шакллантириш.

Режалаштириладиган ўқув натижалари: Офис дастурлари, матн процессори, жадвал процессори, тақдимот тушунчалари ва уларнинг асосий вазифаларига таъриф берадилар; офис дастурларининг киёсий тахлилини ўтказадилар; лойиҳа мазмунига қараб, муаммони ажратадилар ва уни ечиш вазифаларини белгилайдилар; муаммо ечимини усул ва воситаларини асосланган ҳолда топадилар; ўз фаолиятини режалаштирадилар; маълумотларни излаш, тизимлаштириш ва тахлил қилишни биладилар.

Лойиҳалаштириш фаолияти бўйича қуйидаги амалий кўникмаларга эга бўлади: муаммони шакллантириш ва вазифаларни аниқлаш; вазифаларни амалга оширишдаги усулларни танлаш ва улардан фойдаланиш; ўз фаолиятини режалаштириш; маълумот манбаларини аниқлаш, тизимга келтириш ва тахлил этиш; натижаларни талаб даражасида расмийлаштириш ва керакли кўринишда тақдим этиш.

Ўқувчилар лойиҳани муваффақиятли бажаришлари учун билишлари лозим бўлган таянч билим ва кўникмалар қуйидагилардан иборат:

Қуйидаги таянч билимларни билиши керак: Офис дастурлари, матн процессори, жадвал процессори, тақдимот,

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак: Word дастурида матилар билан ишлаш, Excel электрон жадвалида формула, функция ва диаграммалар билан ишлаш, Power Point дастурида тақдимот яратиш ва анимацияларни ўрнатish гуруҳда фаолият юритиш, ҳамкорликда ўқиш тартиб ва қондалари.

Турланиш белгилари бўйича лойиҳага тавсиф: тури амалий-йўналиштирилган; предмет ва мазмун жиҳатдан қўлама бир нечта фан бўйича фойдаланилувчи фанлараро лойиҳа; ўқувчилар ўқув лойиҳа фаолиятларини мувофиқлаштириш характери бевосита; иштирокчилар сонини гуруҳ ўқувчилари 5 та ишчи гуруҳга бўлиниб, ҳар бир ишчи гуруҳда 5 тадан 6 тагача иштирокчи бўлиши мумкин (ўқувчилар кўпроқ бўлса, лойиҳа йўналишларини кўнайитириш мумкин); бажариш муддати ўрта муддатли – 1 ой.

Лойиҳани бажариш тартиби: ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустақил фаолиятларида бажарилади, амалий машғулотда тақдим этишади. Лойиҳа маҳсули амалий машғулотда, ўқувчилар ва педагог ўртасида

белгиланган кунда амалга оширилади.

Лойиҳанинг баҳоланиши – ишчи гуруҳлар томонидан бажарилган лойиҳа куйидагича баҳоланади (гуруҳнинг ҳар бир аъзоси учун): ҳар бир ўқувчилар томонидан бажарилган лойиҳанинг алоҳида (мавзулар бўйича) қисмлари (энг юқори 5 балл); ҳисобот (энг юқори 1 балл); MS Power Point лойиҳа тақдимоти (энг юқори 2 балл); озгаки тақдимот ва лойиҳа ҳимояси (энг юқори 2 балл).

Лойиҳа асосида ўқитиш босқичлари.

Тайёрлов босқичи: лойиҳа билан танишиш; аудиториядаги машғулот вақтида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Лойиҳани бажариш босқичлари: аудиториядан ташқари фаолият даврида.

Яқиний босқич: лойиҳа тақдимоти, лойиҳа ва аудитория машғулоотида ўқувчиларнинг лойиҳалаштириш фаолиятини баҳолаш.

Лойиҳа асосида ўқитишни бошқариш: аудиториядан ташқари фаолиятда.

Ўқитиш моделига қисқача тавсифнома.

Лойиҳа асосида ўқитиш жараёнида куйидагилар қўлланилади: *ўқитиш усуллари:* лойиҳалаштириш усули, матн ва ахборот манбалари билан ишлаш, тақдимот; *ўқитиш шакллари:* оммавий, алоҳида, гуруҳий; *ўқитиш воситалари:* лойиҳа топшириғи, услубий кўрсатмалар, компьютер технологиялари.

ЎҚУВ ЛОЙИҲА: “ОФИС ДАСТУРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИБ КАСБИЙ ФАОЛИЯТГА ОИД АМАЛИЙ МАСАЛАЛАРНИ ЕЧИШ”

I. Лойиҳа топшириғи

Қирриш. *XXI аср ахборот технологиялари асри* Бугун компьютер технологиялари дунёда жадаллик билан ривожланаётган соҳалардан бирига айланиб бормоқда. Бугун бугун дунё ахборот технологияларини ривожланиши мамлакат фаровонлиги ва иқтисодий ўсишнинг асосий омилларидан биридир. Шунинг учун ахборот технологиялари Ўзбекистон давлат сиёсатининг устиворликларидан бири бўлиб қолмоқда. Ҳар бир ташкилот, корхона ва фирманинг барча мутахассислари компьютер ёрдамида иш юрита олади. Шундан келиб чиққан ҳолда, кейинги йилларда ахборот технологиялари соҳасидаги малакали билимларга эга мутахассисларга ва уларни таёрларлиги даражасига талаблар ўсиб бормоқда.

Вазифалар:

1. Офис дастурлари пакети, Word матн муҳаррири, Excel электрон жадвали, Power Point тақдимот дастурларида ишлашни ўрганиш.
2. Нефт ва газ саноати тўғрисидаги маълумотларни йиғиш.
3. Нефт ва газ саноати тўғрисида йиғилган маълумотларни структуралаш.
4. Йиғилган маълумотларни Word матн муҳарририда қайта ишлаш.
5. Excel электрон жадвалида республикада нефть ва газ қазиб олиш кўрсаткичларини акс эттирувчи “Ўзбекистонда нефть ва газ одимлари” номли диаграммани шакллантириш.
5. Йиғилган маълумотлар асосида Power Point дастурида анимацияли тақдимот тайёрлаш.

Лойиҳанинг мақсади (нима учун яратилаёпти) Офис дастурлари

пакетидан фойдаланган ҳолда Нефт ва газ саноати тараққиётини ақс эгитирувчи маълумотнома ишлаб чиқиш.

Лойиҳани амалга оширишдан эришиладиган натижа (лойиҳа маҳсули) “Нефт ва газ саноати тараққиёти” номли маълумотнома.

Лойиҳадан фойдаланувчилар: информатика фанини ўргатаётган ўқитувчилар, ўрганаётган ўқувчилар.

Лойиҳа доираси:

• бажарилиш муддати: 1 ҳафта, лойиҳа қисмлари белгиланган график асосида;

• иштирокчилар сони: ҳар бир ишчи гуруҳда 5 тагача иштирокчи бўлиши мумкин.

II. Лойиҳа топшириғини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиҳа фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гуруҳ сардорини танланг.

2. Диккат билан лойиҳа топшириғи билан танишинг.

3. Маълумотнома тузилишини аниқланг.

4. Иштирокчилар ўртасида лойиҳани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5. Иш режасини тузинг

Лойиҳани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни мати, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

7. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

9. Лойиҳани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

10. Лойиҳа тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Оғзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига рўя қилинг, оғзаки тақдимот сирларини эсан чиқарманг.

“Офис дастурларидан фойдаланиб касбий фаолиятга оид амалий масалаларни ечиш” мавзусидаги маълумотнома тузилиши

Титул varaғи

Аннотация

Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиб берилди.

1. Нефт ва газ саноати ривожланиши тараҳига бир назар.

2. Нефт ва газ саноати тараққиётининг республикамиз иқтисодий тараққиётдаги ўрни.

3. Ўзбекистонда нефт ва газни казиб чиқариш ва қайта ишлаш кўрсаткичлари.

4. Бухоро нефт ва газ саноати касб-хунар коллежи республика нефт ва газ саноати тармоқлари учун кичик мутахассислар тайёрловчи таълим муассасаси. Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиҳа иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул varaғи

2. Лойиҳани долзарблиги

3. Лойиҳа доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиҳа мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.

4. Лойиҳанинг иш режасини (жадвал) баён этинг.

5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини қисқа баёни.

6. Лойиҳа сифатини, лойиҳа устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиҳа мавзуси. Бажарувчилар.

2. Лойиҳани долзарблиги

3. Лойиҳа доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиҳа мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.

4. Лойиҳанинг иш режасини (жадвал) баён этинг.

5. Лойиҳа маъсули: маълумотнома

- титул varaғи

- аннотация

- мундарижа

6. Лойиҳа сифатини, лойиҳа устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

“Офис дастурларидан фойдаланиб касбий фаолиятга оид амалий масалаларни ечиш” мавзусидаги маълумотнома тузилиши

Титул varaғи

Аннотация

Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиб берилди.

1. Нефт ва газ саноати ривожланиши тараҳига бир назар.

2. Нефт ва газ саноати тараққиётининг республикамиз иқтисодий тараққиётидаги ўрни.

3. Ўзбекистонда нефт ва газни казиб чиқариш ва қайта ишлаш кўрсаткичлари.

4. Бухоро нефт ва газ саноати касб-хунар коллежи республика нефт ва газ саноати тармоқлари учун кичик мутахассислар тайёрловчи таълим муассасаси фойдаланилган маълумотнома рўйхати.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул varaғи

2. Лойихани долзарблиғи

3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.

4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.

5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини қисқа баёни.

6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.

2. Лойихани долзарблиғи

3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.

4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.

5. Лойиха маъсули: маълумотнома

- титул varaғи

- аннотация

- мундарижа

6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Фашининг номи: «Мақтабгача таълим психологияси».

Мавзунинг номи: Касбим - фахрим.

Ўнгитроқчилар: «Мақтабгача таълим йҳналиши» I-курс ўқувчилари.

Ўқитишининг мақсади: ўқув материали бўйича билимларни чуқурлаштириш, ҳозирги замон болалар психологиясининг вазифаси ва муаммоларининг долзарблигини билиш, ҳар бир бола билан индивидуал илмий тарбиячининг болалар билан муомаласини кузатиш, таққослаш, таҳлил қилиш, тарбиячилик касби ҳақидаги тушунчаларини бир тизимга солиш, тарбиячилик касбининг келажаги, бугуни ва эртаси ҳақидаги тасаввурларини бойитиш.

Режалаштирилаётган ўқув натижалари: тарбиячилик касби ҳақидаги тушунчаларини бир тизимга солади, тарбиячилик касбининг келажаги, бугуни ва эртаси ҳақидаги тасаввурларини бойитади, тарбиячилик касби ҳақида илмий тушунчаларга эга болади, давлатимиз миқёсида олиб борилаётган педагогик ислохотлами ўрғанади ва таҳлил қилади, Ҳадислар, халқ ўғзаки ижоди, буюк алимларимизнинг тарбиячилик касби ҳақидаги фикрларини ўрғанади, «Болажон дастури»даги Қонун ва «Болажон дастури»нинг мақсад ва вазибаларини ўрғанади.

Лойиҳалаштириш фаолияти бўйича қуйидаги амалий қўникмаларга эга бўлади: муаммони шакллантириш ва вазибаларни аниқлаш, вазибаларни амалга оширишдаги усулларни таҳлаш ва улардан фойдаланиш, ўз фаолиятини режалаштириш, маълумот манбаларини аниқлаш, тизимга келтириш ва таҳлил қилиш, натижаларни талаб даражасида расмийлаштириш ва керакли қўрнишида тақдим қилиш.

Ўқувчилар лойиҳани муваффақиятли бажаришлари учун билишлари лозим бўйган таянч билим ва қўникмалар қуйидагилардан иборат бўлиши керак:

Қуйидаги таянч билимларни эгаллаш тарбиячилик касби, унинг тарихи ҳақидаги маълумотлар, тарбиячилик касбининг илмий тушунчалар, педагогик ислохотлар, «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Қадрлар тайёрлаш миллий дастури»нинг тузилиши.

Ўқувчилар лойиҳани муваффақиятли бажаришлари учун билишлари лозим бўлган таянч билим ва қўникмалар қуйидагилардан иборат:

Қуйидаги таянч билимларни билиши керак: тарбиячилик касби ҳақида ўрғанилган билимларга қўшимча равишда материал топлай олиши

Қуйидаги қўникмаларга эга бўлишлари керак давлатимиз миқёсида олиб борилаётган педагогик ислохотлами ўрғаниб таҳлил қила олиши, тарбиячилик касбининг Қонун доирасида таҳлил қила олиши.

Турланиш белгилари бўйича Лойиҳага тавсиф: амалий; редмет ва

мазмун жихатдан кўлами: монолойиха; бажариш муддати: ўқув семетри яқунигача.

Лойихани бажариш тартиби:ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустақил фаолиятларида бажариледи, амалий машғулотда тақдим этиб бориледи. Лойиха махсули ўқувчи ва педагог ўртасида белгиланган кунда амалга оширилади.

Лойиханининг баҳоланиши: лойиха тақдмоти ва химоя этиш жараёни (макс. 10 балл). .

Лойиха асосида ўқитиш босқичлари:

Тайёрлов босқичи: лойиха билан таништириш, аудиториядаги машғулот вақтида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Лойихани бажариш босқичлари: аудиториядан ташқари фаолият даврида. *Яқуний босқич:* лойиха тақдмоти, лойиха ва аудитория машғулотида ўқувчиларнинг лойихалаштириш фаолиятини баҳолаш.

Лойиха асосида ўқитишни бошқариш: аудиториядан ташқари фаолиятда.

ЎҚУВ ЛОЙИХА:“КАСБИМ - ФАХРИМ”

I.Лойиха топшириғи

Кириш. Ҳозирги замон психология фани олдида турган муаммолардан бири- тарбиячи ва педагогик меҳнат шароити муҳимоси ҳисобланади. Чунки тарбиячида барча педагогик гоьлар мужассамлашган бўлиб, унинг фаолияти орқали бу гоьлар амалга оширилади.

Тарбиячининг кўп киррали ва мураккаб меҳнати замирида ёш авлодни одобли, ахлокли қилиб тарбиялаш, уларни билимлар билан қуроллантириш вазибалари ётади. Булами амалга ошириш эса тарбиячининг хилма-хил фаолиятига мос бўлади.

Республикамиз мустақиллиги эълон қилинган сана -1991йил 31 август халқимиз ҳаётидаги улугвор саналардан ҳисобланади. Энди халқимиз ўзининг бой тарихи, маданияти, урф-одатларини ўрганиш, тарғиб қилиш, ўзлигини англаш имкомиятига эга бўлди. Бу воқеадан сўнг кўп сонли тарбиячилар жамоалари олдида Ватан равнақи учун хормай-толмай хизмат қила оладиган , Ватан йўлида ўз жонини хан аямайдиган ёшлами тарбиялаш вазибаси кўндаланг кўйилади. Бу вазиба Олий таълим консепсиясида алоҳида таъкидланади. Ўзбекистон Республикаси Олий таълим консепсиясида тарбиячи олдида турган вазибалар қиодагича белгиланади: “ Мутахассис малақаси - чуқур билим,кенг дунёқараш ва касб тайёргарлиги,компютер саводхонлиги, ўз билимини тезлик билан янгилаш ва тўлдира олиш қобилияти сингарн омиллардан ташкил топади...”

Лойиха доирасида ечилиши керак бўлган муаммо: бугунги кун тарбиячисининг амалий фаолиятдаги змон талаблари доирасидаги фаолиятини тақомиллаштириш масаласи, тарбиячилик касбига нисбатан ишонч ва ҳурмат ҳиссини юқсалтириш масаласини ёритиб бериш.

Вазифалар:

1. Тарбиячиликнинг нутқ маданияти ҳақида умумий маълумотлами йиғиш

ва тизимга солиш.

2. Тарбиячининг муомала одобини ўрганиш.
3. “Болажон дастури” ги Қонун ва ўрганиш ва тахлил қила олиш.
4. Ўрганган билимларини ҳаётга тадбиқ қилишга ўрганиш.

Лойиҳанинг мақсади: ўқувчиларнинг танлаган касблари ҳақидаги билимларини

юксалтириш, касбга нисбатан ҳурмат ва ишончни орттириш.

Лойиҳани амалга оширишдан эришилладиган натижа (лойиҳа маҳсули): тарбиячилик касби ҳақида реферат, буклет ва китобчалар.

Лойиҳадан фойдаланувчилар. педагогика

II. Лойиҳа топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиҳа фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гуруҳ сардорини танланг.

2. Диккат билан лойиҳа топшириги билан танишинг.

3. Маълумотнома тузилишини аниқланг.

4. Иштирокчилар ўртасида лойиҳани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5. Иш режасини тузинг

Лойиҳани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни матн, жалвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

7. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

9. Лойиҳани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

10. Лойиҳа тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Оғзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига риоя қилинг, оғзаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

**Тавсия этиладиган “Касбим - фахрим ” мавзусидаги
маълумотнома тузилиши**

Титул варағи

Аннотация

Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиқ берилди.

1. Тарбиячиликнинг нутқ маданияти..
 2. Тарбиячининг муомала одоби.
 3. “ Болажон дастури ” ги Қонуни ваунинг тахлили.
- Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиха иши тўғрисида хисобот тузилиши

1. Титул варағи
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Бажарувчиларни кўрсатган холда маълумотнома тузилишини қисқа баёни.
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиха маъсули: маълумотнома
 - титул варағи
 - аннотация
 - мундарижа
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Ўқув предмети: Рус тили ва адабиёти.

Ўқув мавзуси: “Предлоглар”.

Қатнашчилар: 1-курс ўқувчилари.

Таълимнинг мақсади: предлоглар ҳақидаги тренажёр қўлланмани ишлаб чиқиш.

Режалаштирилладиган ўқув натижалари: Рус тилини иккинчи тил сифатида ўрганаётган касб ҳунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари ҳамда рус тилини ўрганишга кизиқувчилар учун мўлжалланган тренажёр қўлланма.

Ўқувчилар лойиҳани муваффақиятли ҳал этиш учун эгаллаши лозим бўлган олдинги билим ва қўникмалар рўйхати: предлоглар бўйича таянч билимлар, назарий билимлар, коидалар, қўллаш тартиби, гуруҳларда фаолият кўрсатиш, ҳамкорликда ишлаш тартиб-коидалари.

Лойиҳанинг турланиш белгиларига қўра тавсифномаси: бевосита.

Лойиҳани бажариш тартиби: жамоавий, гуруҳларда.

Лойиҳанинг баҳоланиши: ишчи гуруҳлар томонидан бажарилган лойиҳа қуйидагича баҳоланади(гуруҳнинг ҳар бир аъзоси учун): алоҳида қисмлари(макс балл-5); ҳисобот(макс балл-5); лойиҳа тақдироти ва химоя этиш жараёни(макс балл-10).

Лойиҳавий таълимни ташкил этиш босқичлари:

Тайёрлов босқичи: лойиҳа билан танишиш, аудиториядаги машгулот вақтида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Бажариш босқичи: аудиториядан ташқари фаолият даврида.

Яқиний босқич: лойиҳа тақдироти, ўқувчилар фаолиятини баҳолаш.

Лойиҳа асосида ўқитишни бошқариш: аудиториядан ташқари фаолият

Таълим моделининг қисқача тавсифномаси: ўқитиш усуллари, ўқитиш шакллари, ўқитиш воситалари.

ЎҚУВ ЛОЙИҲА: “В ГОСТЯХ У ОБЕЗЬЯНКИ МАНКИ”

I. Лойиҳа топшириги

Кириш. Рус тилини иккинчи тил сифатида ўрганаётган ўқувчиларда предлогларни амалда қўллашда тренажёр кўринишдаги амалий кўргазмали қуролларнинг йўқлиги туфайли қийинчилик туғилади.

Лойиҳа доирасида ўз ечимини топувчи муаммо: предлоглар ҳақидаги тренажёр қўлланманинг йўқлиги.

Лойиҳа мақсади (у нима учун яратилади): предлоглар ҳақидаги тренажёр қўлланмани ишлаб чиқиш.

Якуний натижа: Рус тилини иккинчи тил сифатида ўрганаётган касб хунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари ҳамда рус тилини ўрганишга кизикувчилар учун мўлжалланган тренажёр қўлланма.

Фойдаланувчилар: Касб хунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари ҳамда рус тилини ўрганишга кизикувчилар, рус тили ва адабиёти ўқитувчилари.

Лойиха доираси:

бажариш муддати: 10 кун

• *иштирокчилар сони:* беш нафар уқувчи

Лойиха гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари:

Ахборотларни йиғиш: предлоғлар ва уларни қўллаш қондалари

• Ёввойи хайвонлар моделини тайёрлаш бўйича йўл-йўриқлар

• Уй мебеллари макетини тайёрлаш бўйича йўл-йўриқлар

• Тренажёр қўлланмани расмийлаштириш

• Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида ҳисобот тайёрлаш.

• Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида визуал (огзаки) тақдимотни

тайёрлаш.

II. Лойиха топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиха фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гуруҳ сардорини танланг.

2. Диккат билан лойиха топшириги билан танишинг.

3. Тренажёр қўлланманинг тузилишини аниқланг.

4. Иштирокчилар ўртасида лойихани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5. Иш режасини тузинг

Лойихани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни матн, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

7. Натижаларни тренажёр қўлланма кўринишида материалларни расмийлаштиринг.

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг.

9. Лойихани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг.

10. Лойиха тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Огзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига ривож килинг, огзаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

Тавсия этиладиган “В гостях у обезьянки Манки” мавзусидаги тренажёр қўлланма тавсифи

1. Яшаш хонаси: калин картон коғози устида уй мебелларининг макетлари(шкаф, стол, стул, гилам, телевизор, диван, кресло) жойлаштирилади.

2. Ҳайвонлар(айиқ,тулки, бўри, куён, шер,йўлбарс, олмахон) фигуралари

3.Тренажёр қўлланмани ишлатиш бўйича қондалар ёзилган плакат.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул варағи

2. Лойихани долзарблиги

3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.

4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.

5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда тренажёр қўлланма тузилишининг қисқа баёни.

6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, кийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.

2. Лойихани долзарблиги

3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.

4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.

5. Лойиха мақсули: тренажёр қўлланма(тренажёрни ишлатиш намоёнши)

6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, кийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Ўқув предмети: «Информатика ва ахборот технологиялари».

Ўқув мавзуси: Гуруҳ сайтини яратиш.

Қатнашчилар: “Аник фанлар” йўналиши, 3-курс ўқувчилари.

Ўқитишнинг мақсади: ўқув материални бўйича билимларни чуқурлаштириш, ўқувчилар ўзлари мустақил равишда сайт ярата олиш кўникмаларини шакллантириш.

Режалаштирилаётган ўқув натижалари: сайт яратиш бўйича назарий билимларни мустаҳкамлайди, амалий бажариш кўникмаларига эга бўлади, сайт яратиш хақида кўникмага эга бўлади, ўқувчилар ўзлари мустақил равишда сайт ярата олади.

Ўқувчилар лойихани муваффақиятли бажаришлари учун билишлари лозим бўлган таянч билим ва кўникмалар қуйидагилардан иборат:

Қуйидаги таянч билимларни билиши керак: HTML хақида билиши, HTML тегларини вазибалари ва ундан фойдаланиши.

Қуйидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак: HTML да теглар билан ишлаш, таҳлил қилиш, манбалар билан ишлаш, маълумотлар йиғиш, қайта ишлаш ва тақдим этиш; гуруҳда фаолият юритиш, ҳамкорликда ўқиш тартиб ва сондалари.

Турланиш белгилари бўйича лойихага тавсиф: тури амалий йўналтирилган; предмет ва мазмун жиҳатдан қўлама бир фан бўйича фойдаланилувчи монолояҳа; ўқувчилар ўқув лойиха фаолиятларини мувофиқлаштириш характери бевосита; иштирокчилар сони гуруҳ ўқувчилари 4-5 та ишчи гуруҳга бўлиниб, ҳар бир ишчи гуруҳда 6 тагача иштирокчи бўлиши мумкин (ўқувчилар кўпроқ бўлса, лойиха йўналишларини қўлайтириш мумкин); бажариш муддати узок муддатли – 2 ой.

Лойихани бажариш тартиби: ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустақил фаолиятларида бажарилди, амалий машғулотда тақдим этиб борилди. Лойиха махсули семестр охирида, ўқувчилар ва педагог ўртасида белгиланган кунда амалга оширилади.

Лойиханинг баҳоланиши – ишчи гуруҳлар томонидан бажарилган лойиха қуйидагича баҳоланади (гуруҳнинг ҳар бир аъзоси учун): ўқувчилар томонидан бажарилган лойиханинг алоҳида қисмлари (макс. балл – 2); ҳисобот (макс. балл – 1); лойиха тақдмоти ва химоя этиш жараёни (макс. балл – 2).

Лойиха асосида ўқитиш босқичлари.

Тайёрлов босқичи: лойиха билан танишиш; аудиториядаги машғулот вақтида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Лойихани бажариш босқичлари: аудиториядан ташқари фаолият даврида.

Якуний босқич: лойиха тақдмоти, лойиха ва аудитория машғулотида ўқувчиларнинг лойихалаштириш фаолиятини баҳолаш.

Лойиҳа асосида ўқитишни бошқариш: аудиториядан ташқари фаолиятда.

Ўқитиш моделига қисқача тавсифнома.

Лойиҳа асосида ўқитиш жараёнида қуйидагилар қўлланилади:

ўқитиш усуллари: лойиҳалаштириш усули, матн ва ахборот манбалари билан ишлаш, тақдимот; *ўқитиш шакллари:* алоҳида, гуруҳий; *ўқитиш воситалари:* лойиҳа топшириғи, услубий кўрсатмалар, компьютер технологиялари.

ЎҚУВ ЛОЙИҲА: “ГУРУҲ САЙТИНИ ЯРАТИШ”

I. Лойиҳа топшириғи

Кириш: Ахборот технологиялари даврида ҳар бир ўқитувчи олдида турган асосий вазифа ўз ўқувчилари ҳақида уларнинг ота оналарига уларнинг ўқишдаги фаолияти ҳақида доимий ва қисқа вақт олалиғида маълумотларни етказиб берадиган қилиб туришдан иборат. Бу эса ўқитувчиларнинг тўғри ташкил қилишларига бевосита боғлиқдир. Ушбу сайт гуруҳ ҳаёти ҳақида тўлиқ еритиш, гуруҳ ҳақида маълумот бериш, гуруҳнинг фанлардан олган баҳолари, ўзлаштириши, маданий ҳаёти, ўқувчиларнинг бир бирлари ҳақида маълумотга эга бўлиши, битиргандан сўнг ҳам доимий алоқада бўлиши ва ўқиш даврида ҳам умумий назоратда бўлиши ҳақида бўлиб, унинг мақсадга мувофиқ шакллантирилиши кўп жиҳатдан уни тузиш тартиби ва тузувчиларнинг малакаларига боғлиқ...

Лойиҳа доирасида ечилиши керак бўлган муаммо: Гуруҳ ўқувчилари фаолиятини ақс эттирувчи сайтни яратиш.

Ўқув лойиҳа мавзулари:

1. Бош саҳифа.
2. Гуруҳ ўқувчилари ҳақида умумий маълумот.
3. Ўқувчиларнинг ўзлаштириши.
4. Гуруҳ фотогалереяси.
5. Маънавий-маърифий ишлар.
6. Гуруҳ ўқувчилари фаолияти
7. Эълонлар ва янгиликлар.

Лойиҳанинг мақсади (у нима учун яратилади) Ўқитувчи, ўқувчи, ота-оналарнинг узвий фаолиятини таъминлаш, ўқувчиларнинг таълим-тарбиявий, маданий ҳаёти ҳақида мунтазам равишда маълумот бериб бориш.

Яқуний натижа (лойиҳа мақсули) ўқувчиларнинг таълим-тарбиявий, маданий ҳаётини ақс эттирувчи сайт.

Фойдаланувчилар: Гуруҳ ўқувчилари ва уларнинг яқинлари, уларнинг ота оналари ва ўқитувчилар.

Лойиҳа доираси:

- бажарилиши муддати: семестр давомида (яқуний назоратдан олдин тақдимот қилинади), лойиҳа қисмлари белгиланган график асосида;
- иштирокчилар сони: гуруҳ ўқувчилари 4-5та ишчи гуруҳга бўлиниб, ҳар бир ишчи гуруҳда 6 тагача иштирокчи бўлиши мумкин.

Лойиҳа гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари:

1. Гурух хакида маълумотларни йиғиш.
2. Маълумотларни танлаш ва тузилмага келтириш.
3. Гурух сайтини яратиш.
4. Яратилган сайтни расмийлаштириш.
5. Сайтдан фойдаланиш хакида кўрсатма тайерлаш.

II. Лойиҳа топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиҳа фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гурух сардорини танланг.
2. Диккат билан лойиҳа топшириги билан танишинг.
3. Сайт тузилишини аниқланг.
4. Иштирокчилар ўртасида лойиҳани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.
5. Иш режасини тузинг

Лойиҳани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни мати, жадвал, чизма ҳамда шархлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гурух иштирокчилари бажаради).

7. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

9. Лойиҳани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

10. Лойиҳа тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Озгаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига рўя қилинг, озгаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

Тавсия этиладиган “Гурух сайтини яратиш” мавзусидаги сайт тузилиши

1. Бош саҳифа.
2. Гурух ўқувчилари хакида умумий маълумот.
3. Ўқувчиларнинг ўзлаштириши.
4. Гурух фотогалереяси.
5. Маънавий-маърифий ишлар.
6. Гурух ўқувчилари фаолияти
7. Эълонлар ва янгиликлар.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Сайт бош саҳифаси.
2. Лойихани долзарблиги
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда сайт тузилишини қисқа баёни.
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойихани долзарблиги
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиха маъсули: сайт .
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиги, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

2.12 “Шахс ва жамият” фанидан ўқув лойиҳа топишириги: “Инсон ва жамиятнинг маънавий ҳаёти”. *Мустафаева М., Косон иқтисодийёт ва педагогика коллежи, и.ф.и.*

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Ўқув фани: «Шахс ва жамият»

Ўқув мавзуси: Маънавият соҳаси.

Иштирокчилар: Ўрта махсус, касб хунар таълими муассасалари ўқувчилари.

Таълимий мақсад: ўқув материали бўйича билимларни чуқурлаштириш, ўз миллатига садоқатли бўлиш, она замин манфаатлари йўлида фидоий бўлиш, ўз миллатининг келажаги йўлида қайғуриш каби тушунчаларни шакллантириш, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш.

Режалаштирилаётган ўқув натижалари: Кишиларнинг чуқур ва замонавий билимга, кенг дунёқарашга, мустақил фикрлаш салоҳиятига эга бўлиши, унинг юксак Маънавий камолот соҳиб бўлишининг асосий шакли эканлигини англайдилар. Маънавий баркамоллик ва комилликнинг кирралари ва асосий мезонлари маънавий тараққиётнинг зарурий шакли эканлигини билиб оладилар.

Лойиҳани муваффақиятли бажариш учун ўқувчилар эга бўлишлари лозим бўлган таянч билим ва қўникмалар. *Биладилар:* Иймон, диннат, адолат, меҳр-шафкат, эътиқод, поклик, ҳалоллик, вафодорлик, инсонпарварлик ва ватанпарварлик.

Намунавий белгиларига мувофиқ лойиҳа таснифи:

- *лойиҳа тури:* илмий тадқиқотчилик;
- *мавзу-мазмунли соҳаси:* монолойиҳа - бир фан микёсида ишлаб чиқилган;
- *ўқувчиларнинг лойиҳа фаолияти йўналишларининг таснифи:* очик;
- *иштирокчилар сони:* ўн саккизга;
- *муддати:* бажариш давомийлиги - 2 ҳафта.

Лойиҳа бўйича иш тартиби: дарсдан ташқари фаолият шароитда бажарилади.

Семинар машғулотларида тақдимот қилинади.

Лойиҳани баҳолаш: гуруҳли лойиҳада куйидагилар баҳоланади:

- Лойиҳа маҳсули – чора-тадбирлар (энг юқори 10 балл);
- Ҳисобот (энг юқори 8 балл);
- Лойиҳа тақдими (энг юқори 5 балл);
- Оғзаки тақдимот (энг юқори 2 балл).

Лойиҳали ўқитиш босқичи:

Тайёрларлик босқичи: лойиҳага кириш, ўқувчилар фаолиятини ташкиллаштириш- аудитория иши.

Лойиҳани бажариш босқичи- аудиториядан ташқари иш.

Яқиний босқич: лойиҳа тақдими, лойиҳани ва ўқувчилар фаолиятини баҳолаш. Лойиҳа фаолиятини ўзи таҳлил қилиш- аудитория иши.

Лойихага оид ўқитишни ташкиллаштиришни ўзи тахлил қилиши-
аудиториядан ташқари иш.

Ўқитиш моделининг қисқа таснифи: лойихавий ўқитиш жараёнида
қуйидагилардан фойдаланилади:

Ўқитиш усуллари: лойихалар усули, ақлий хужум, йўриқнома бериш,
мати билан ишлаш.

Ўқитиш шакллари: умумий, гуруҳли, жамоавий, яқка тартибли.

Ўқитиш усуллари: лойиха топшириғи, услубий кўрсатма, компьютер
технологиялари.

*Иштирокчилар лойиха бўйича биринчи марта ишлаётгандиклари ҳамда
дониш фаолияти бўйича малакаларга эга эмасликлари боис, «Ўқувчилар учун
услубий кўрсатмалар»да қуйидагилар тақдим этилади: муаммо, вазифа ва
фаолият турлари.*

ЎҚУВ ЛОЙИХА:

ИНСОН ВА ЖАМИЯТНИНГ МАЪНАВИЙ ҲАЁТИ

I. Лойиха топшириғи

Кириш. Олдимизга қўйган юксак мақсадларга эришиш учун бугунги
Ўзбекистонга эркин ва раён фикрлай оладиган, унинг ҳаётида фаол иштирок
эта биладиган, ўз сўзини айтишга қодир, ўз вазифа ва бурчларини тўғри англаб
ётган фуқаролар зарур. Бундай фуқарони тарбиялаш замон, тараққиётимиз
талаби. Бунга қандай эришиш мумкин? Бугунги кунда ёшларимиз орасида
худбинлик, зўравонлик, жохиллик, манманлик, ўзини ўзгалардан устун
қўйишга интилиш, ёвузлик каби тушунчалар кенг илдиз ортиб бомокда.
Иймонлилик, диниётлилик, адолатлилик, меҳр-шафқатлилик, эътиқодлилик,
поқлик ва ҳалоллик фазилатларни шакллантириш эса талайгина
қийинчиликларни келтириб чиқармоқда.

Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи муаммо: Шахс маънавиятини
ривожлантириш омиллари ва воситаларини ишлаб чиқиш.

Лойиха мақсади (у нима учун яратилади): Шахс маънавиятини
ривожлантириш омиллари ва воситаларини ишлаб чиқиш ва амалиётда қўллаш.

Яқуний натижа: Маънавий кашшоқликни олдини олишга қаратилган
“Инсон ва жамиятнинг маънавий ҳаёти” мавзуси бўйича маълумотнома ишлаб
чиқиш.

Фойдаланувчилар: Ўрта махсус, касб хунар таълими муассасалари
ўқувчилари ва маънавият тарғиботчилари учун мўлжалланган.

Лойиха доираси:

бажариш муддати: икки ҳафта

« иштирокчилар сон: бештагача

Лойиха гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари:

I. Қуйидаги мавзулар бўйича ахборотларни йиғиш:

• Маънавият тушунчасининг мазмун – моҳияти. Виддон уйғоклиги –
инсон маънавиятининг таянч устунларидан бири.

- Маънавий мерос, маданий бойликлар, кўхна тарихий ёдгорликлар миллат маънавиятининг энг муҳим омиллари сифатида.

- Халқ оғзаки ижоди ва миллий байрамлар маънавиятнинг ноёб дурдонаси.

- Мукаддас динимиз – маънавиятимизнинг таркибий қисми.

- Буюк алломаларнинг илмий – ижодий кашфиётлари – маънавият мезони.

- Оила, маҳалла, таълим – тарбия тизими миллат маънавиятини шакллантирувчи ва юксалтирувчи омиллар сифатида.

- Маънавий ва моддий олам ўртасидаги муносабатлар.

- Жамиятда моддий ва маънавий ҳаёт тамойилларининг уйғунлиги.

- Мамлакатимизда моддий ва маънавий жараёнларнинг ўзаро мутаносиб ривожлантирилаётганлиги – тараккиёт гарови.

- Ватанпарварлик, инсонпарварлик ва ўз миллатига садоқат – шахс маънавиятининг ажралмас қисмидир.

2.Маълумотномани расмийлаштириш.

3.Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида ҳисобот тайёрлаш.

4.Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида визуал (оғзаки) тақдимотни тайёрлаш.

II. Лойиха топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиха фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1.Гуруҳ сардорини танланг.

..Диккат билан лойиха топшириғи билан танишинг.

3.Маълумотнома тузилишини аниқланг.

4.Иштирокчилар ўртасида лойихани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5..Иш режасини тузинг

Лойихани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр маҳсул тури	Бажариш муддати

6.Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни матн, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

7.Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

8.Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

9.Лойихани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

10. Лойиҳа тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Оғзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг қондаларига риоя қилинг, оғзаки тақдимот сирларини эсдан чиқарманг.

**Тавсия этиладиган “Инсон ва жамиятнинг маънавий ҳаёти”
мавзусидаги маълумотнома тузилши**

Титул варағи

Аннотация

Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиб берилди. Маънавият тушунчасининг мазмун – моҳияти. Виждон уйғоқлиги – инсон маънавиятининг таянч устунларидан бири.

• Маънавий мерос, маданий бойликлар, қўхна тарихий ёдгорликлар миллат маънавиятининг энг муҳим омиллари сифатида.

• Халқ оғзаки ижоди ва миллий байрамлар маънавиятнинг ноёб дурдонаси.

• Муқаддас динимиз – маънавиятимизнинг таркибий қисми.

• Буёқ алломаларнинг илмий – ижодий кашфиётлари – маънавият мезони.

• Оила, маҳалла, таълим – тарбия тизими миллат маънавиятини шакллантирувчи ва юксалтирувчи омиллар сифатида.

• Маънавий ва моддий олам ўртасидаги муносабатлар.

• Жамиятда моддий ва маънавий ҳаёт тамойилларининг уйғунлиги.

• Мамлакатимизда моддий ва маънавий жараёнларнинг ўзаро муносиб ривожлантирилаётганлиги – таракқиёт гарови.

• Ватанпарварлик, инсонпарварлик ва ўз миллатига садоқат – шаҳс маънавиятининг ажралмас қисмидир.

Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул варағи
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини қисқа баёни.
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха мақсади, якуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиха маъсули: маълумотнома
 - титул варағи
 - аннотация
 - мундарижа
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, қийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

2.13 "Bank ishi" fanidan o'quv loyiha topshirig'i: "Bank – mijoz uchun".
*Babajanova D., Urganch ijtimoiy iqtisodiyot
kasb-hunar koleji*

PEDAGOGIK ANNOTATSIYA

Fanning nomi: "Bank ishi".

Mavzuning nomi: "Banklar va ularning operatsiyalari".

Ishtirokchilar: Kasb-hunar kollejinin 2 bosqich talabalari.

O'qitishning maqsadi: egallangan bilimlarni chuqurlashtirish, hamkorlikda ishlash, ma'lumotlarni yig'ish va saralash, muhimini ajratib olish ko'nikma va malakasini shakllantirish.

Rejalashtirilayotgan o'quv natijalari: Banklar to'g'risida ma'lumot yig'adilar, bir joyga to'playdilar, eng yaxshi ma'lumotlarni saralaydilar, ajratib oladilar, joy joyiga qo'yadilar;

Loyihalashtirish faoliyati bo'yicha quyidagi amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladi: muammoni shakllantirish va vazifalarni aniqlash; vazifalarni amalga oshirishdagi usullarni tanlash va ulardan foydalanish; o'z faoliyatini rejalashtirish.

Talabalar loyihamu muvaffaqiyatli bajarishlari uchun bilishlari lozim bo'lgan tayanch bilim va ko'nikmalar quyidagilardan iborat:

Quyidagi tayanch bilimlarni bilishi kerak: bank, bank operatsiyalari, kredit, kredit turlari va tamoyillari to'g'risida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lishlari.

Quyidagi ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak: Microsoft Word, Microsoft Power Point dasturlarining imkoniyatlarini, ma'lumotnoma tayyorlay olishi, guruhda faoliyat yuritish, hamkorlikda o'qitish tartib va qoidalari

Turlanish belgilari bo'yicha loyihaga tavsif: turi axborotli; predmet va mazmun jihatdan ko'lami bir fan bo'yicha foydalaniluvchi monoloyiha; talabalar o'quv loyiha faoliyatlarini muvofiqlashtirish xarakteri bevosita; ishtirokchilar soni guruh talabalari 6 ta ishchi guruhga bo'linib, har bir ishchi guruhda 3 tadan 5 tagacha ishtirokchi bo'lishi mumkin (talabalar ko'proq bo'lsa, loyiha yo'nalishlarini ko'paytirish mumkin); bajarish muddati: o'rtamuddatli – bir oy.

Loyihani bajarish tartibi: talabalarning auditoriyadan tashqari mustaqil faoliyatlarida bajariladi, amaliy mashg'ulotda taqdim etib boriladi. Loyiha mahsuli dars mobaynida va kelgusi darsda, talabalar va pedagog o'rtasida belgilangan kunda amalga oshiriladi.

O'QUV LOYIHA:

"BALIQ VA BALIQ MAHSULOTLARINI AVFZALLIKLARI"

I. Loyiha topshirig'i

Kirish. Bozor munosabatlarining muhim bo'g'inlaridan biri bo'lgan bank tizimini isloh qilish va erkinlashtirish zamirida iqtisodiyotni rivojlantirish, xalqaro bank tizimi talablariga mos keluvchi zamonaviy banklar faoliyatini tashkil qilish va ular faoliyatini yanada takomillashtirish shu kunning dolzarb vazifalaridan hisoblanadi. Jamiyat yaxshi taraqqiy qilgan bank tizimisiz taraqqiy qilishi mumkin emas.

O'quv loyiha mavzulari:

Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo: bo'lg'usi bank mutaxassislari sifatida bankka mijozlarni jalb qilish uchun turli xil usul va vositalarni ishlab chiqish.

Loyiha maqsadi: Bank to'g'risidagi axborotnomalarni ishlab chiqish.

Yakuniy natija: Viloyatdagi 6 ta bank to'g'risida har bir guruh qisqa va tuzilmaviy axborotni o'z ichiga oluvchi ma'lumotnoma.

Foydalanuvchilar: O'zbekiston respublikasi rezidentlari va norezidentlari.

Loyiha doirasi:

ishtirokchilar soni: 30 tagacha;

muddati: bajarish davomiyligi – 1 oy.

Loyiha guruhi ishtirokchilarining vazifalari

1. Axborotlarni yig'ish: quyidagi mavzular bo'yicha:

- Bank tarixi (bank nomi, tashkil topishi, ustavi).
- Bank bo'limlari.
- Bank bajaradigan operatsiyalari.
- Bank mijozlari.

2. Ma'lumotnoma rasmiylashtirish.

3. Loyiha natijalari to'g'risida hisobot tayyorlash.

4. Loyiha faoliyati natijalari to'g'risida vizula (og'zaki) taqdimotni tayyorlash.

Loyihaning baholanishi – ishchi guruhlar tomonidan bajarilgan loyiha quyidagicha baholanadi (guruhning har bir a'zosi uchun): talabalar tomonidan bajarilgan loyihaning alohida qismlari (maks. ball – 5);

Loyiha asosida o'qitish bosqichlari.

Tayyorlov bosqichi: loyiha bilan tanishish; auditoriyadagi mashg'ulot vaqtida talabalar faoliyatini tashkil etish.

Loyihani bajarish bosqichlari: auditoriyada va auditoriyadan tashqari faoliyat davrida.

Yakuniy bosqich: loyiha taqdimoti, loyiha va auditoriya mashg'ulotida talabalarning loyihalashtirish faoliyatini baholash.

Loyiha asosida o'qitishni boshqarish: auditoriyadan tashqari faoliyatda.

O'qitish modeliga qisqacha tavsifnoma.

Loyiha asosida o'qitish jarayonida quyidagilar qo'llaniladi:

o'qitish usullari: loyihalashtirish usuli, matn va axborot manbalari bilan ishlash, taqdimot;

o'qitish shakllari: ommaviy, guruhiy;

o'qitish vositalari: loyiha topshirig'i, uslubiy ko'rsatmalar, kompyuter texnologiyalari.

II. Loyiha topshirig'ini barish bo'yicha o'quvchilarga uclubiy ko'rsatmalar

Loyiha faoliyatini bosqichma-bosqich bajarish uchun yo'riqnoma

1. Guruh sardorini tanlang.

2. Diqqat bilan loyiha topshirig'i bilan tanishing.

3. Ma'lumotnoma tuzilishini aniqlang.

4. Ishirokchilar o'rtasida loyihani ishlab chiqish bo'yicha hamda uni rasmiylashtirish, taqdimotga va hisobotga tayyorlash bo'yicha vazifalar va faoliyat turlarini taqsimlang.

5. Ish rejasini tuzing

Loyihani bajarish bo'yicha ish rejasini

Ishirokchilar Ф.И	Vazifa, faoliyat turi	Ish mazmuni	Tayyor mahsul turi	Bajarish muddati

6. Axborot manbalarini aniqlang, axborotni yig'ing va uni matn, jadval, chizma hamda sharhlash ko'rinishida rasmiylashtiring (Diqqat! Ushbu vazifani barcha guruh ishtirokchilari bajaradi).

7. Natijalarni ma'lumotnoma ko'rinishida materiallarni rasmiylashtiring (1-ta o'quvchi).

8. Hisobotni tayyorlash yo'riqnomasi bo'yicha, hisobotni tayyorlang (2-ta o'quvchi).

9. Loyihani Microsoft Power Point bo'yicha tayyorlash yo'riqnomasidan foydalanib, taqdimotga tayyorlang (2-ta o'quvchi).

10. Loyiha taqdimotida guruh a'zolari o'rtasidagi vazifalarni aniqlang. Og'zaki taqdimotga tayyorgarlik vaqtida uning qoidalariga rioya qiling, og'zaki taqdimot sirlarini esdan chiqarmang.

Tavsiya etiladigan "Bank-mijoz uchun" mavzusidagi ma'lumotnoma tuzilishi.

1. Titul varag'i.

2. Annotatsiya.

3. Kirish-ma'lumotli axborotning mohiyati va vazifasi ochib beriladi.

- Bank tarixi (bank nomi, tashkil topishi, ustavi)
- Bank bo'limlari
- Bank bajaradigan operatsiyalari
- Bank mijozlari.

4. Foydalanilgan manbalar ro'yxati

Loyiha ishi to'risida hisobot tuzulishi.

1. Titul varag'i

2. Loyihani dolzarbligi

3. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija, foydalanuvchilar.

4. Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi, muammo, liyiha maqsadi, yakuniy natija, foydalanuvchilar.

5. Bajaruvchilarni ko'rsatgan holda ma'lumotnoma tuzulishini qisqa bayoni.

6. Loyiha sifatini, liyiha ustida ishlash jarayoni: ishning atijaviyligi, qiyinchiliklar va uni yengil o'tis yo'llarini baholash.

Vizual taqdimot tuzulishi.

1.Loyiha mavzusi.Bajaruvchilar.

2.Loyiha dolzarbligi.

3.Loyiha doirasida o'z yechimini topuvchi muammo loyiha maqsadi yakuniy natija,foydalanuvchilar.

4. Loyiyaning ish rejasini (jadval) bayon eting.

5.Loyiha ma'suli; ma'umotnoma

-titul varag'i

-annotatsiya

-mundarija

6.Loyiha sifatini,loyiha ustida ishlash jarayoni,ishning natijaviyligi,qiyinchiliklari va uni yengib o'tish yo'llarini baholash.

ПЕДАГОГИК АННОТАЦИЯ

Файвнинг номи: Тарбиявий соат.

Мавзунинг номи: “Хива – шарк гавҳари”.

Қатнашчилар: Қўшқўпир қишлоқ хўжалик КХК, 1 - босқич ўқувчилари.

Таълимнинг мақсади: Ўлкашуносликдан эгалланган билимларни муқаррабштириш мақсадида Хива шаҳри, унинг тарихий ёдгорликлари, музейлари, миноралари, меҳмонхоналари бўйича билимларини шакллантириш.

Режалаштирилган ўқув натижалари: Хива шаҳри ва уни географик жойлаштини, архитектурасини тасвирлай билади; Хиванинг қадимий обидалари, минораларидаги меъморчиликнинг ўзига хос жиҳатларни ажрата олади; Хива музейлари ҳақида билимларни ўзлаштиради; Хива тарихий ёдгорликлари билан таништириш кўникмаларига эга бўлади.

Лойиҳалаштириш фаолияти бўйича кўидаги амалий кўникмаларга эга бўлади: муаммони шакллантириш ва вазифаларни аниқлаш; вазифаларни амалга оширишдаги усулларни танлаш ва улардан фойдаланиш; ўз фаолиятини режалаштириш; маълумот манбаларини аниқлаш, тизимга келтириш ва таҳлил этиш; натижаларни талаб даражасида расмийлаштириш ва керакли кўринишда тақдим этиш.

Ўқувчилар лойиҳани муваффақиятли ҳал этиш учун эгаллаши лозим бўлган олдинги билим ва кўникмалар рўйхати:

Кўидаги таянч билимларни билиши керак: Хиванинг тарихи, Хиванинг архитектураси ва маданиятининг ўзига хос жиҳатлари ҳақида маълумотга эга.

Кўидаги кўникмаларга эга бўлишлари керак: Хива тўғрисида матн ва фото маълумотларини йиғиш, қайта ишлаш ва тақдим этиш; гуруҳда фаолият юритиш, ҳамкорликда ўқиш тартиб ва қоидалари.

Лойиҳанинг турланиш белгиларига кўра тавсифномаси: тури ахборот; предмет ва мазмун жиҳатдан кўлами фанлараро лойиҳа; ўқувчилар ўқув лойиҳа фаолиятларини мувофиқлаштириш характери бевосита; иштирокчилар сони гуруҳ ўқувчилари 3 та ишчи гуруҳга бўлиниб, ҳар бир ишчи гуруҳда 5 тадан 8 тагача иштирокчи бўлиши мумкин (ўқувчилар кўпроқ бўлса, лойиҳа йўналишларини кўпайтириш мумкин); **бajarиш муддати** узок муддатли – ўқув семестри якунигача; семестр давомида тақдимот этиб борилади.

Лойиҳани бажариш тартиби: ўқувчиларнинг аудиториядан ташқари мустакил фаолиятларида бажарилади, тарбиявий соатда тақдим этиб борилади. Лойиҳа маҳсули семестр охирида, ўқувчилар ва педагог ўртасида белгиланган кунда амалга оширилади.

Лойиҳанинг баҳоланиши – ишчи гуруҳлар томонидан бажарилган лойиҳа кўидагича баҳоланади (гуруҳнинг ҳар бир аъзоси учун); ўқувчилар томонидан

жарилган лойиҳанинг алоҳида қисмлари (макс. балл – 5); ҳисобот (макс. балл – 5); лойиҳа тақдимоти ва ҳимоя этиш жараёни (макс. балл – 5).

Лойиҳавий таълимни ташкил этиш босқичлари.

Тайёрлов босқичи: лойиҳа билан танишиш; аудиториядаги машғулот қилида ўқувчилар фаолиятини ташкил этиш.

Лойиҳани бажариш босқичлари: аудиториядан ташқари фаолият даврида.

Яқиний босқич: лойиҳа тақдимоти, лойиҳа ва аудитория машғулотлида ўқувчиларнинг лойиҳалаштириш фаолиятини баҳолаш.

Лойиҳа асосида ўқитишни бошқариш: аудиториядан ташқари фаолиятда.

Таълим моделлининг қисқача тавсифномаси.

Лойиҳа асосида ўқитиш жараёнида қуйидагилар қўлланилади:

ўқитиш усуллари: лойиҳалаштириш усули, матн ва ахборот манбалари билан ишлаш, тақдимот;

ўқитиш шакллари: оммавий, алоҳида, гуруҳий;

ўқитиш воситалари: лойиҳа топшириғи, услубий кўрсатмалар, компьютер технологиялари.

ЎҚУВ ЛОЙИҲА: “ХИВА – ШАРҚ ГАВҲАРИ”

I. Лойиҳа топшириғи

Кириш. Жаҳон ҳамжамятида Ўзбекистонга кизиқиш ўсиб бормоқда. Ўзининг осмон остидаги музей Хива шаҳрига саёҳатчилар сонини кўпайтирдан-кўпайтириб бормоқда. Ўзининг қадимий тарихи ва тарихий ёдгорликлари билан машҳур ва навқирон “Шарқ гавҳари - Хива” билан танишишни хоҳловчи кўп сонли меҳмонлар Хива тўғрисида етарлича маълумотга эга эмаслар.

Лойиҳа доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо: маҳаллий аҳоли ва меҳмонларни Хива тўғрисидаги қисқа маълумотлар билан таъминлаш.

Лойиҳа мақсади (у нима учун яратилади): Хива тўғрисида маълумотни қўлай чиқиш.

Яқиний натижа: Хива тўғрисида қисқа ва тузилмавий ахборотни ўз ичига олган, маълумотнома.

Фойдаланувчилар: Хива аҳолиси ва меҳмонлар.

Лойиҳа доираси:

бажариш муддати:

• *иштирокчилар сони:* бештагача

Лойиҳа гуруҳи иштирокчиларининг вазифалари ва фаолият турлари:

1. Ахборотларни йиғиш: қуйидаги мавзулар бўйича

• Хива тарихий ёдгорликлари.

• Хива музейлари.

• Хива миноралари.

• Хива меҳмонхоналари.

• Хива ресторанилари.

2. Маълумотномани расмийлаштириш

3. Лойиҳа фаолияти натижалари тўғрисида ҳисобот тайёрлаш.

4. Лойиха фаолияти натижалари тўғрисида визуал (огзаки) тақдимотни тайёрлаш.

II. Лойиха топширигини бажариш бўйича ўқувчиларга услубий кўрсатмалар

Лойиха фаолиятини босқичма-босқич бажариш учун йўриқнома

1. Гуруҳ сардорини танланг.

2. Диккат билан лойиха топшириги билан танишинг.

3. Маълумотнома тузилишини аниқланг.

4. Иштирокчилар ўртасида лойихани ишлаб чиқиш бўйича ҳамда уни расмийлаштириш, тақдимотга ва ҳисоботга тайёрлаш бўйича вазифалар ва фаолият турларини тақсимланг.

5. Иш режасини тузинг

Лойихани бажариш бўйича иш режаси

Иштирокчилар Ф.И	Вазифа, фаолият тури	Иш мазмуни	Тайёр махсул тури	Бажариш муддати

6. Ахборот манбаларини аниқланг, ахборотни йиғинг ва уни матн, жадвал, чизма ҳамда шарҳлаш кўринишида расмийлаштиринг (Диккат! Ушбу вазифани барча гуруҳ иштирокчилари бажаради).

7. Натижаларни маълумотнома кўринишида материалларни расмийлаштиринг (1-та ўқувчи).

8. Ҳисоботни тайёрлаш йўриқномаси бўйича, ҳисоботни тайёрланг (2-та ўқувчи).

9. Лойихани Microsoft Power Point бўйича тайёрлаш йўриқномасидан фойдаланиб, тақдимотга тайёрланг (2-та ўқувчи).

10. Лойиха тақдимотида гуруҳ аъзолари ўртасидаги вазифаларни аниқланг. Огзаки тақдимотга тайёргарлик вақтида унинг коидаларига риоя қилинг, огзаки тақдимот сирларини эсан чиқарманг.

Тавсия этиладиган “Хива – шарқ гавҳари” мавзусидаги маълумотнома тузилиши

Титул varaғи.

Аннотация.

Кириш – маълумотли ахборотнинг моҳияти ва вазифаси очиқ берилди.

• Хива тарихий ёдгорликлари.

• Хива музейлари.

• Хива миноралари.

• Хива меҳмонхоналари.

• Хива ресторанилари.

Фойдаланилган манбалар рўйхати.

Лойиха иши тўғрисида ҳисобот тузилиши

1. Титул варағи
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха максоди, яқуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Бажарувчиларни кўрсатган ҳолда маълумотнома тузилишини киска баёни.
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, кийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Визуал тақдимот тузилиши

1. Лойиха мавзуси. Бажарувчилар.
2. Лойихани долзарблиғи
3. Лойиха доирасида ўз ечимини топувчи, муаммо, лойиха максоди, яқуний натижа, фойдаланувчилар.
4. Лойиханинг иш режасини (жадвал) баён этинг.
5. Лойиха маъсули: маълумотнома
 - титул варағи
 - аннотация
 - мундарижа
6. Лойиха сифатини, лойиха устида ишлаш жараёни: ишнинг натижавийлиғи, кийинчиликлар ва уни енгиб ўтиш йўлларини баҳолаш.

Ганнева Муборак Адилловна,
ТДИУ “Фалсафа” кафедраси катта ўқитувчиси,
педагогика фанлари номзоди,

Файзуллаева Дилфуза Мирракбаровна,
ТДИУ “Иқтисодий педагогика” кафедраси доценти,
педагогика фанлари номзоди.

ЎҚИТИШНИНГ ЛОЙИҲАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯСИ ТўПЛАМИ

Босишга рухсат этилди. 30.08.2013.
Бичими 60x90 1/16 Оффсет босма.Таймс гарнитураси.
Шарҳли босма табоғи 5,1. Адади 100 нусха.
Баҳоси шартнома асосида.

ТДИУ босмахонаси,
100003, Тошкент, Ўзбекистон кўчаси, 49- уй